

XX. ÉVFOLYAM
28. SZÁM

BUDAPEST, 1930
OKTÓBER 1.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21 SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Böszörményi-út 21.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Idők változása.

Csupán gyakorlott ujságolvasó szem kell ahhoz, hogy valami örvendeteset és új reménységeket gyűjtő tényeket is találjunk ebben a mai nehéz magyar világban. Néhány évvel ezelőtt valósággal vadásztunk a külföldi sajtóban egy-egy mondat, vállveregető megjegyzés után, amely a magyar kérdéssel az igazságnak megfelelően, vagy legalább is jóindulatúan foglalkozott. Ezeket az apró nyilatkozatokat a magyar sajtó a legszínesebb külsőbe takargatva, meghatottságtól szinte könnyezve nyújtotta át a reménytelenségbe süllyedt magyar olvasóközönségnek. Ezeket a javarészt felelőtlen, sohasem úgynevezett illetékes nyilatkozatokon aztán hetekig, hónapokig tudtuk új reménységek tűzét táplálgatni.

Hát ezek az idők elmultak. Magunk sem takargattuk a sebeinket, hanem nyíltan odatártuk a világ szeme elé, de ha nem fordult volna meg nálunk sok élesszemű, emberséges lelkiismeretű ember jóformán az összes nemzetek fia közül, ha nem küldött volna a jó sorsunk éppen a legnagyobb bajban olyan igaz, hatalmas és önzetlen jóbarátot, amilyen barátunk az angol lord Rothermere és főképen, ami a dolgok lényege: ha nem volna az igazunk túlon túl is erős, akkor bizony nem ismerné a világ a magyar kérdést úgy, mint ahogyan ma ismeri.

Ma már nem vadászunk külföldi lapok apró hírcskéi között magyar vonatkozású, vállveregetően jóindulatú mondatokra. Ezen túl vagyunk. Bajaink és igaztalan szenvedéseink világpublicitása tekintetében idegekkel és önérzettel ma már úgy rendezkedünk be, hogy a magyar kérdést a valóságnak megfelelően tárgyaló külföldi megnyilatkozásokat az idők változásával velejáró, természetzerű tényeknek tekintjük. Még akkor is, ha ezek a megnyilatkozások nemcsak érintik, hanem egészen nagy arányokban tárják a világ elé a nekünk legfájóbb kérdéseket. Mint azt most lord Rothermere Münchenben és Masaryk Bécsben kelt nyilatkozatai tették. Egyik azt mondja, hogy Genf humbug, amire Magyarország esete a tökéletes példa s hogy az egyik utódállam éppen úgy megszűnhetik létezni máról holnapra, mint máról holnapra keletkezett, ha útjába kerül bizonyos új erjedésű európai erőknek, a másik pedig — talán nem is véletlen, hogy rá néhány napra — azt nyilatkozta, hogy Csehország hajlandó velünk határkiigazításról tárgyalni. Az utóbbit persze kihatásaiban nem kell túl komolyan vennünk.

Annyi bizonyos, hogy a német parlamenti választások eredményének a hírébe Genfben néhányan belelépettek. A fiatal német nemzedék, az egészen közeli jövő Németországa nem hajlandó pacifizálódás címén belső életviszonyaiban megrothadni, de nem hajlandó jóvátételi fizetése címén éhenpusztulni sem. Ez az ifjú Németország tudja, hogy nemzeti vagyonának a kétharmada vándorol a győztesek zsebébe s onnan a győztesek haderejébe, ha a rádiktált jóvátételi fizetéseknél eleget tesz. Ez a fiatal Németország a szabad élet útjait keresi, hirtelenében maga sem tudja talán: hogyan s merre, de abban senki sem kételkedik, hogy ez az erős, hallatlanul tehetséges 70 milliós nemzet ezt az utat meg fogja találni. Genfben tehát újabb bajok vannak s ami ott új gond, az nekünk új remény.

Hogy az új német helyzetből lesznek-e s milyen európai komplikációk, az bennünket tisztán magyar szempontból csak annyiban érdekel, hogy mi mindenképpen csak nyerhetünk. A pusztaságunk és a száraz kenyérünkön kívül mi elvesztettünk mindent s így nekünk csak a dolgok végső kialakulása fontos. Nekünk létérdekünk, hogy Európa a mai arculatában történelmi méretű időre meg ne rögzödjék s e tekintetben mi csak a lehetetlen békeszerződésekből eredő új erők kirobbanására vagy kialakulására alapíthatunk. Nem mi találjuk ki, hanem számszerű választási eredmények nyomán keletkezett ántánt-riadalom bizonyítja, hogy ezek az új erők a legnagyobb legyőzöttségben már öntudatra ébredtek és a cselekvés terére is léptek.

Ma már alig akad komoly tényező a győztes hatalmaknál, aki el ne ismerné, hogy Középeurópában néprajzi és gazdasági kaosz tombol. Mind világosabbá válik az is, hogy a kizárólag magyarellenesen becélzott kisántant ezt a kaoszt egészséges néprajzi és gazdasági összhangba hozni sohasem tudja. Belátják hát, hogy tenni kell valamit. De mit?

Majd rávezeti őket a földrajzi, gazdasági és történelem-erkölcsi kényszerűség. Iróniánál sokkal sűrűbb és keservesebb, mégis iróniaféle a sorstól, hogy minél mélyebb a gond és nyomorúság Csonka-magyarországon, annál biztosabban haladunk a jobb napok felé. Ha a kontárkezekkel összeszabdalt Középeurópa derűs képpel dűskálna a földi javakban, ez kihatna reánk is: momentán könnyebbek volnának a napjaink, de akkor Trianon revíziójáról le kellene mondanunk s akkor minden jajkiáltásunk üres szalmacséplés, meddő irredenta volna. Nekünk az kell, hogy Középeurópa a mai formájában csődöt mondjon s hogy ez a csőd be fog következni, arra a reális kényszerítő okok egytől-egyig megvannak.

Az idők változnak felettünk. Kitartáson múlik, hogy még nagyobb változásokat is megérjünk.

Írás és bűnözés.

Írta: RÉCZEY FERENC vkszt. százados.

Nem is olyan nagyon régen még a tenyérjósással, vagy vásári csepürágók jövőmondásaival tartották egyenértékűnek a grafológiát. Sokan vannak ma is, akik kétkedő fejcsóválással haladnak el e fiatal tudományág előtt, amely az egyéni vonásokat alkati és jellembeli tekintetben a kézírás alapján igyekszik feltárni és ebben a törekvésében hovatovább értékes segéd-eszközzé válik az ember egyéniségével foglalkozó egyéb ismereteknek, így elsősorban az orvostudomány-nak, de tágabb értelemben az igazságszolgáltatásnak is.

Éppen a jogszolgáltatás volt az, amely jóval az írásjellemzésnek a legutolsó évtizedekben mutatkozó eredményei előtt már felismerte az egyén kézírásának döntő jelentőségét, illetőleg a sajátkezű aláírás értékét. Törvényre avatta azt, hogy egy és ugyanazon kéztől csak egy és ugyanazon írás származhatik, amely még a betű alakjától is független lehet. A grafológusok ezen túlmenően az írásbeli tevékenységnél — bármennyire furcsán hangozzék is — a kéz szerepét csak másodrangúnak tartják és e folyamatot az ember konstitu-cionális és jellembeli, továbbá kedély- és hangulat-berendezkedése eredőjének tekintik, melynek végső rúgója nem a kézben, hanem az agyműködésben keresendő. Erről különben bárki meggyőződhetik, ha láb-ujja hegyével homokba ír, vagy fogai közé szorított tollal vet papírra betűket, hogy írása végeredményben ugyanazon tüneteket fogja felmutatni, mint a kézírása.

Ha megértjük és elfogadjuk azt a képességünket, hogy minden különösebb grafológiai előismeret nélkül első pillantásra meg tudjuk állapítani, vajjon egy írás-

kép művelt vagy műveletlen embertől származik, csak-úgy, mint legtöbbször első látásra megérezzük, hogy tanult vagy tanulatlan emberrel van-e dolgunk, akkor azt is el kell ismernünk, hogy azok előtt, akik az írás és az egyéniség közötti összefüggést módszeresen kutatják és elemezik, az írás sokkal többet, néha egye-nesen feltűnő jelenségeket árul el. Az íráselemzésnek valódi jelentősége nem is ott mutatkozik, ahol egyébként is megállapítható kedély- és jellemtulajdon-ságok megállapításáról van szó, hanem ott, ahol az ember valamilyen okból kifolyólag nem tudja, vagy nem akarja valódi egyéniségét megismertetni.

Azt vetik a legtöbbször a grafológia szemére, hogy megállapításai nem teljes értékűek és hogy ugyanazon egyénről több alkalommal, vagy több írásjellemző által készített jellemrajzok nem ugyanazok. Kétségtelen, hogy százszázalékos megállapításokat ettől a fejlődése kezdetén lévő rendszertől várni legalább is korai volna. Nem is tart számot a grafológia arra, hogy csalahatatlan tudományszámba vegyék, bár ma már tételes és majd-nem minden esetben helytálló szabályai és törvényei vannak. Megelégszik azzal, ha mint minden, az ember-rel foglalkozó ismeretág, erősen megközelíti az igaz-ságot és megállapításaival az egyént jellemezni, az álta-lánosságból kiemelni képes úgyannyira, hogy feltétlen reáismerjünk. Tulajdonképpen csak a halál biztos — jegyzi meg az egyik grafológus —, miért kívánják, hogy ezen a téren második a grafológia legyen. Mint ahogy egy és ugyanazon személyről több alkalommal, vagy több művész által készített rajz, festmény vagy szobor sem teljességgel azonos, de a lényegét mégis azonosan adja, úgy a grafológiai jellemképek sem lehet-nek betűről-betűre azonosak. Abban azonban megegyez-nek, hogy különböző szemmel meglátott, azonos karak-

OKTÓBER 6.

Máskor felöltöttük fekete ruhánkat
Ezen a borongós, őszi gyásznapon,
S a drága sirokhöz elzarándokoltunk
Sujtó fájdalomtól meg-megroskadón...
Letettük a méltó kegyelet virágát,
S mikor lelkiünk régi sebe felszakadt:
A „Tizenhárom”-nak emlékét idézve,
Döbrent szívvel, árván mondtuk ki: Arad!

Óh, hogyha ma csupán Aradot siratnánk:
Omló könnyeinkből maradna elég,
Mit elhullajthatunk — forrón-harmatozva, —
Hisz nem kellett ennyit sírnunk soha még!
Óh, mert Arad óta: száz új Aradunk van,
Mártírjaink, hősiünk ezer és ezer...
Északról le Délig — Kelettől Nyugatig
Ér az óriási, komor gyászlepel...

Szerte a hazában — s messze idegenben
Áldozatok siri hantja domborul,
Fehér fakereszttek integetnek némán,

S korhadó fejfákra magyar szív borul...
Van-e még olyan ház, ahol nem síratnak
Fiút és apát — és van-e szerető,
Gyászruhás anya még ennyi a világon,
S van-e még valahol ennyi temető!?

Óh, aradi börtön, beh megnövekedtél,
Milyen feneketlen zord vagy és setét,
Hogy mélyedbe annyi megcsodált dicsőség,
Annyi magyar nagyság, szépség belefért!...
Óh, aradi bitó, mennyi ágat hajtál,
Mikor fogy el róla már a holttetem...
Aradi vesztőhely — krisztusi kereszted
Meddig cipeljük még sáros-véresen!?

Mikor gyullad fény a sűrű boruláson,
S dereng mécesláng a ravatal felett,
A komor boltíven biztató sugárral
Csillámlanak-e még csoda jósjelek!?
Borús láthatáron hajnali derűnek,
Bíborpirkadásnak lesz-e még nyoma...
Vagy tán végnélküli már a gyász, a jajszó,
S vak, vigasztalan a magyar Golgota!?

Óh nem, nincs örök gyász. Épül reményvárunk,
Örködik felettünk égi Hatalom,
Ki az elmúlásnak megállást parancsol,
S pázsitot fakaszt az őszi avaron...
Ki a nehéz próbán népét el nem hagyja,
Örömmé vált bűnt, bajt, könnyofolyót apaszt,
Porladó csontokból életet varázsol,
S elhozza a szent, megújító tavaszt!

VÁLYI NAGY GÉZA.

tert tárnak élénk. Természetesen, csak abban az esetben lehet mindezt komolyan venni és értékelni, ha hivatott íráselemzőkről van szó. Dilettáns kontárok mindenütt vannak, akik sokat tévednek, de tévedésük nem írható a grafológia rovására.

Az íráselemzés gyakorlati alkalmazása talán az idegenkedés következtében ma még csak gyermekcipőit tapossa, bár el kell ismernünk, hogy a kutatók és buvárok ama nagy tábora, amely erkölcsi szempontból a karakterológia, orvosi szempontból a lélekelemzés, alkalmazhatóság szempontjából pedig a pszichotechnika révén igyekszik közelebb jutni az egyéniség rejtelmeinek felismeréséhez, értékes fegyvertársat nyert a grafológiában. A nagyközönség szemében mindez legjobb esetben csak játékos szórakozás. Sőt, a törvénykezés keretében az úgynevezett írásszakértők szerepe sem a grafológia tulajdonképeni lehetőségein alapszik, azaz nem azt tárja a bíróságok elé, hogy valamely kézírás alapján az írónál milyen egyéni, kedély- és jellemtulajdonságok lehetők fel, hanem azt kutatja, hogy az írás valódi-e, hamisított-e, két különböző írás ugyanazon kéztől származik-e, vannak-e abban utólagos beszúrások, javítások vagy törlések.

A meghamisított írások felismerésénél jut első sorban szerephez a grafológia. Mint ahogy nincs két minden tekintetben egyforma egyéniség, úgy nincs két teljesen egyforma írás sem. Megcáfolhatatlan érvként sorakozik e mellé egynemely gyakorlott grafológusnak ama képessége, — amely mindenesetre már az íráselemzés magasabb fokát jelenti, — hogy nemcsak írás alapján képesek az egyéniség megrajzolására, de fordítva: az egyénről nyert benyomások után következtetnek az illető írására, vagy legalább is írástípusára. Hasonló egyéniségeknek természetesen hasonló az írása

is; jóbarátok, házastársak, testvérek, szülők és gyermekek között, ha hasonló alkat és jellemtulajdonságok állanak fenn, vagy ha az egyéni tulajdonságok az idők folyamán egymáshoz simulnak, az írásképek is ugyanazon megnyilvánulásokat mutatják. Mindez azonban csak bizonyos mértékig lehetséges, mert az egyénhez csak egyfajta írás tartozhatik, amit lehet többé-kevésbé jól vagy rosszul utánozni, hamisítani, de teljesen elsajátítani nem lehet. A hamisítás annál jobban sikerül, minél közelebb álló követi azt el; jól sikerült hamis váltónál az írásszakértő nem minden tapasztalati alapon nélkül az apa fiát veszi gyanuba. Ebből következik, hogy az írás teljes megváltoztatása alig képzelhető, a szakértő azonnal kihámozza az elváltoztatott írásból annak valódi alakját, különösen kezdetleges íráselváltoztatásnál, ami legtöbbször csak abból áll, hogy az írás a normálistól eltérően dül jobbra vagy balra.

Messzire vezetne, ha e helyütt azokat az utakat és azokat a törvényeket ismertetném, amelyeken ma a korszerű íráselemzés halad. Itt csak azokra a jelenségekre kívánok reámutatni, amelyeket a kriminalisztika egyes bűncselekményeknél, főleg pedig elméleti téren a maga számára értékesíthet.

Azok között a tényezők között, amelyek az írás jellegét megadják, elsősorban az egyén akarateréjét, érzelmi életét és szellemi képességeit kell számításba vennünk. Ezek részben öröklött, állandó tulajdonságok, részben pedig az életkörülmények szerint változnak és hullámzásoknak vannak alávetve. Idegrendszerünknek testi és lelki megnyilvánulásai hűséges képet adnak mindarról, ami legtitkosabb bensőnkben akarva, vagy akarattunktól függetlenül végbemegy. Idegrendszerünk mozgatja izmainkat beszéd- és írásközben is, ami

Upor vitéz az utat keresi...

írta: ENGELMANN ANDOR gazdasági zászlós.

Aludt az erdő az őszi reggelben... A Maros felől bíboros felhők terpeszkedtek az égre, jöttét hirdelve az örök égi vándornak: a napnak. Könnyű szél futott a túlpartról, meglóbálta a harmatos ágakat, lesodorított a fákról egy-egy rozsdás levelet. A lovak patái alatt zörgött a koraőszi avar. Csanád vitézei cserkésztek az erdő...

Ők voltak az Idegen Isten új katonái, az Istvánná keresztelt Vayk harcosai; tegnap még pogányok s barna hajuk talán most is nedves az áldozások megszentelt vizétől... Büszkén, acélos inakkal ültek a nyeregben; hollótollas kucsmájuk mellett ott ragyogott rézből kiverve az Új Hit szimbóluma: a Kereszt. A kereszt, melyet eleik Szent-Gallennél a sárba tiportak... Most a marosmenti erdőket portyázzák Csanád Úr parancsolatjából, mert híre jár, hogy Ajtunnak, a tiszai laposokból kivert konok pogányai gyülekeznek itt össze, hogy új tüzeket gyűjtsanak a Régi Hit oltárán...

A ritkás erdőben hosszú láncba szakadt szét a hollószárnyas csapat. Messze távolodnak egymástól a napégettarcú legények. Elnyújtott vezénylő kiáltás, elhaló kürtjel bűg végig a pagonyban s a vitézek eltűnnek a fák között egymás szeme elől... Megkezdődött a nagy hajtás! A pogányság maradék oltárait romboltatja István, az első magyar király...

Upor az utolsó szeme az erdőt körülzáró láncnak. A fiatal vitéz felkapja lehorgadt fejét a kürt szavára. Meg-

áll. Kelet felé fordítja lova fejét és lassan a lángoló felhők irányába tér el. Az utat, a régi utat keresi. Ismeri ezt a vidéket. Surbankó gyerek korában nem egyszer járt itt. Emlékezett erre a bozótos erdőre, melyen át széles út vezetett a Marosig. Talán még Maróth bulgár szekerei vágták s az út bent az erdőben egy pázsitos tisztásba futott. És ezen a tisztáson... igen... akkor... régen... ezen a tisztáson állott az — Oltár. A Régi Isten, a Magyar Isten oltára...

Fiatal keresztény és fiatal katona volt Upor. A gyermekkori pogányemlékek, az erdő haldokló szépségei megrohanták a lelkét. Lehúnyta álmodozó, turáni szemét és maga előtt látta az üldözöttek oltárát... Kőből hordták össze... ölnyi magasra rakták és hátsó oldalából, kopjaként szökelt fel a fából faragott, agyaggal körülépített oltárfa, melybe furcsa jelek, titokzatos rovások voltak dárdaheggyel bekarmolva...

— Itt van az út. A régi út! — Upor lova könnyű vágásban iramodott neki s vitte gondjaiba feledkezett gazdáját a tisztás felé.

Vajjon ott áll-e még, vagy már lerombolták?... Él-e még Botha, a vén táltos? — Most is, mintha látná, amint hangtalanul, kitárt karokkal áll az oltár előtt; mély, lázas tekintetét a lassan felfelé gomolygó sűrű, sötét, nehéz füstre függesztve... És hol lehetnek Ők, akik ott álltak az oltár körül... Akik egyenes derékkel, felemelt fejjel imádkoztak a Hadak Urához; a varkocsos vitézek, sasorrú leventék, kemény, tatárkoponyájú öregek?... pogány magyarok! Levágták-e a hajuk fonalát és hódolnak-e térdük hajtásával a szelídarú Istenember előtt?

beszédközben a taglejtés, a gesztus, ugyanazt végzi kezünk írásközben is. A rajz és az írás teszi maradandóvá ezt a kettős, de egyidejűleg lefolyó szellemi és testi tevékenységet. Hiszen maga az írás sem egyéb, különösen gyermekkorunk első szárnypróbálgatásainál, mint többé-kevésbé kezdetleges rajzolgatás. A grafológia régen rájött már arra, hogy tollunk, miközben gondolatainkat írja, rögzíti azokat a behatásokat is, amelyek állandóan hozzánk tartoznak, vagy közvetlenül írásközben keletkeznek bennünk. A gyakorlati kriminalisztika szempontjából főleg ez utóbbi hasznosítható. Itt azonban álljunk meg egy szóra.

Ha a testi és lelki megnyilvánulások, kedély- és hangulatváltozások és ezeknek hullámzásai is jelentkeznek az írásban, akkor az is várható volna, hogy a bűnözők kézirásában is — az egyén nyersebb vagy puhább lelkiségének megfelelően — a bűncselekmények nyomait is fel kellene fedeznünk: szem kell csak hozzá, hogy két vagy három gyilkossággal gyanúsított egyén írásából ki tudjuk olvasni: melyik lehet a tettes. Ilyen biztos szem ma még nincsen; a módszeres grafológia erre a fokra ezideig még nem jutott el, de azt meg tudja állapítani, hogy két vagy több gyanúsított közül melyik az, aki egyénisége, vérmérséklete, fizikai és jellembeli felépítése alapján valamely kérdés terén leginkább számításba jöhet. Anélkül, hogy e megállapításoknak máris gyakorlati értéket tulajdonítanék, kézzelfogható, hogy a nyomozás munkája ezen az úton is egy lépéssel közelebb jut a cél felé. Csak emlékeztetni kívánok egy, a közelmúltban megtörtént esetre, mely nem tartozik ugyan a tudományos íráselemzés körébe, de ezen az elven felépülve sikerrel járt. Három, rablással gyanúsított, de konokul tagadó egyénnel a kihallgatást végző bűnügyi tisztviselő íráspróbát végeztetett olyan

módon, hogy mindhármuknak azonos szöveget mondott tollba. A szöveg tartalmában a megtámadott és a rablásnál károsult neve fordult elő több ízben vissza-visszatérőleg. Az írások megvizsgálásánál kitűnt, hogy két gyanúsított a nevet folyamatosan, minden megerősítés nélkül írta le, míg a harmadiknál a név írásakor görcsös, laikus által is észrevehető reszketeg írás volt megfigyelhető. A nyomozás ezen az úton indult tovább és a tett elkövetése csakugyan e harmadik gyanúsítottra bizonyult rá. Habár az efféle modern tetemrehívás csak kuriózum jellegével bír, nincsen kizárva, hogy más esetben is sikerrel alkalmazható volna.

Hasonló eredményeket mutat fel és hasonló utakon jár az íráselemzőknek az a csoportja, amely — bár nem tagadja a módszeres íráskutatás szabályait és törvényeit — de következtetéseit főleg nem ezekre, hanem meglátásra, intuíciora alapozza. E megérzéseket tudományosan alátámasztani alig lehet, az idevágó irodalomban azonban közkezen forognak azok az esetek, amikor az íráselemzés egyszerű meglátásra szinte hihetetlen eredményeket produkál. A gyermekgyilkos anya névalírásában meglátja a gyermek fejét, amely köré az egyik betű hurkot fon (anélkül természetesen, hogy egyáltalában ismerte volna a cselekményt), egy írásban felfedezi a revolver eltorzult formáját és öngyilkosságot gyanít, amely valóban be is következett. Egy sikkasztó hátrahagyott leveléből, amelyben öngyilkosságát jelenti be, kimutatja, hogy szó sincs öngyilkosságról, hanem a tettes elmenekült és bajszot növesztett, hogy fel ne ismerjék.

Mindezek az írásban — állítólag — apró kis rajzocskák formájában, vagy a betűk különleges alakjában jelentkeznek, amelyeket meglátni, illetőleg megérezni különleges adomány dolga. Jövendőmondásról

Vagy ellenszegülének és most ott szárad felnégyelt testük Csanád várának kapuin?! . . .

Most már szilaj vágatában rohant a pej csikó Uporral. Fogyott az út, mely a lázadó magyarok tisztásához vezetett. Jó Upor vitéz agyában pedig tovább járta forrongó táncát a harcosból lázadót őrlő kis szű: a kapott Parancsolat és a hozott Törvény firtatása . . . Az apák erdőben bujdosnak, hajfonataik levágva, szavuk beléjük fullasztva, a fejük kopjahegyen, testük a várfalakon . . .

Miért? . . .

Miért lett Vayk Úrból István Király?! Miért kényszeríti a sátorlakókat kőházakba? Miért hajlítja a szabályához szokott kezeket az eke szarvához? Mit keresnek itt az idegen papok? Miért vetik tűzre az igricek kobzát? Miért vallja, tanítja, hirdeti Geyza vezér fia a németek és taliánok hitét? Miért terjeszti szép szóval, kemény parancsal, szentes beszéddel, tüzzel-vassal, tömjénfüsttel, csákánnyal és buzogánnyal, papokkal és vitézekkel a Kereszt uralmát? . . . Mi az a szörnyű Ok, az a szent Cél, amely Árpád unokáját vezeti? Mi az a . . .

—Hoó — hopp . . .! — Megtorpant a vágató csikó. Véget ért az út s feltárta a tisztás ölet a lovas feié. A ló oldalvást táncolva állt meg az út torkolatánál. Upor szédülő fejjel látta, hogy a tisztás túlsó szegélyén férfiak emelkednek fel a magas fűből. Kevesen voltak: négyen, vagy öten. Sötét hajuk fonatba hajtva veri vállukat . . . Pogányok. A nyakukban fából eszkábált, húros zeneszerszám, a koboz . . . Lantosok, hegedűsök . . . a régi hit fanatikusai . . . a pogányság agitátorai . . . Igricek. És ott . . . ott mögöttük, a felkelő nap rótszínű ragyogásá-

ban izzik a Régi Oltár kinyúló kopjafája . . . Olyan ez a lángvörös fényben úszó oszlop, mint egy szörnyű, kinyujtott, fenyegető kar . . . Maga az élő Lázadás, a pogány dac . . . a féleletes és rejtelmes Kelet . . .

Csend volt . . . Szembenézett egymással a vörös oszlop és a hollótollas lovas. Hősi torna: a lelkek irgalmatlan csatája volt itt készülöben. Az oltár mellől előlépett az egyik igrice. Hangja dallamosan zúgott, mint a pogány koboz húrja. Upor úgy érezte, hogy az Oszlop szólt meg:

— Nem kérdem, ki vagy, mert látom rajtad a szégyenfára feszített Isten jelét. Vayk Úr vitéze, Csanád harcosa, miért hajtod az erdőt?! Nem vagy idegen zsoldos. Látom szemed villanásán, karod rándulásán, nyeregüléseden, hogy mihozzánk tartozol. Vér vagy a mi vérvünköl és most vérből való rokonaid, törzsbeli pajtásaid és atyádfiai ellen emeled fegyvered!? Mi oka vagy, hogy a népet elveszejtő Vayk Úrnak, talián papoknak, dézsmát szedő uraknak vagy esküdt harcosa?

Upor megrázta a fejét. Mintha Meotisz ingóványainak forró, fullasztó, fenyegető szele közeledett volna a tisztásról feléje. Mintha súlyos álmában fénysugár fúródott volna a szemébe. Rádöbent arra, amit eddig érteni nem tudott. Ázsia beszélt hozzá az előbb. Igen, ő esküdt harcosa a népe ellen, de a népért s a nemzet ezeréves életéért küzdő Királynak. Most érezte, milyen irtózatos küzdelem az, melyet István a saját lázadó és pusztulásba rohanó, dacos magyar fajtája ellen vív. Most önnönmagán tapasztalta az ázsiai puszták szavának vészes és pártot ütő hatalmát. Most látta, hogy a kobzos szava: fegyver

természetesen itt sem beszélhetünk, csak olyan jelenségek hozhatók felszínre, amelyek az egyén képzeletében játszanak szerepet, vagy pedig a tudat küszöbe alatt szunnyadnak. Ilyenfajta kísérleteket, de eredményeket is számos, orvos és szakember által ellenőrzött eset igazol. Csalást, gondolatátvitelt és egyéb hókuszpókuszt tehát nehezen tételezhetünk fel. Megnyugtató magyarázatot minderre alig találunk mást, mint azt, hogy azok az emberek, akiknek okuk van arra, hogy eseteket vagy cselekményeket eltitkoljanak, — így elsősorban a bűnözők, — merev, gépies külszint erőszakolnak magukra, hogy az embereket megtévezzék. Minden téren sikerülhet ez nekik több-kevesebb szerencsével, egyedül az írás az, ahol leplezetlenül tárulnak fel a lélek legbensőbb rúgói.

Természetesen, nemcsak bűncselekmények elkövetése után jelentkeznek ezek a tünetek az írásban. Patológikus írások több-kevesebb jelleggel magukon hordják a betegségek nyomait, de köznapi életünk eseményei közül azok is, amelyek lelki világunkban maradandó nyomokat hagynak, ugyancsak fel-feltűnnek írásainkban. Szinte közismertek az egyes foglalkozásokat eláruló írástípusok vagy betűkapcsolások.

Az elméleti alapon dolgozó és a kriminalisztikát is lélekkutató módszerrel kezelő tudósok azonban nem elégszenek meg ezzel a magyarázattal. Mint ahogy az elemi grafológiában is a grafológusok az írásról alkotott összbeművelés mellett analizisüket az írásforma, az íráskép dültése és kiterjedtsége, a betűk árnyékolása és kapcsolása, az írássebesség és folytonosság, a térbeosztás és egyes betűk jellemző vonásai alapján állítják fel, úgy szeretnék a bűnözők írásait is valamilyen formában csoportosítva, beskatulyázva együtt látni. A drezdai államrendőrség bűnügyi osztályán évek

Ünnepség Kossuth Lajos mauzóleuma előtt születésnapjára. Lord Rothermere is elküldötte koszorúját.

és a vörös oszlop: harci lobogó. Érezte, hogyha nem romboltatnak porig minden pogány oltárok, holnap új Ajtunok és új Koppányok fognak lándzsát törni az Ural mellől hozott hit mellett és Szvatopluk unokáinak tengere megfojtja a keserű harcokkal szerzett földön egymást tépő magyart... Most tudta meg, hogy az a szörnyű Ok: ennek a tragikus vándorlású népnek a szétszóródásától való félelem és a szent Cél: megtartása ennek a vérről, verejtékről és könnyel szerzett földnek, Magyarországnak...

Felegyenesedett a nyeregben. Összehúzott szemmel nézett a pogány oltárfára; karjával lenyúlt és ökle görcsösen fonódott rá a kápánál csüngő csákány kurta nyelére...

Az igris látta, hogy ebben a mozdulatban elvesztette a tornát. Szava még egyszer felzúgott:

— Nyertél, Vayk Úr...!

— Nem Vayk Úr, de István király, te bestye lélek...! — rikoltotta a hollótollas. A pej csikó nyihogva ugrott neki a tisztásnak a sarkantyús lábak szorítása alatt... A felnyúló oltárfa előtt megtorpant; horkanva emelkedett fel ágaskodó teste a levegőbe. Upor karja fellendült; megvillant a csákány s zuhanva vágódott le a lázító oszlopra: a korhadt fa derékban recscent a földre...

Szikrázott az égen az őszi nap; sugarai kékesen villogtak a bronzarcú vitéz fekete tollain, aki ágaskodó lován, magasra emelt karral úgy állt ott, mint kérlelhetetlen Őre a nagy Magyar Jövőnek. Ő volt a soha még nem szeghető Eskü, az át nem törhető Gát, maga az első Törvény...

Ő volt az első magyar csendőr!

óta gyűjtik egyes bűnöző kategóriák kézírásait és próbálnak belőlük következtetéseket levonni. Különböző statisztikai adatokat is állítanak fel, amelyek kimutatták, hogy ennyi meg ennyi megvizsgált írástípus közül hány százalék illik a tolvajok, sikkasztók, gyilkosok, pénzhamisítók, csalók, stb. írásaira. Van olyan írásszakértő is, aki hasonló bűnözők egyjellegű írásából a jövőre nézve is következtet és támpontokat vél találni általános irányban is.

A terheltség alapján bűnöző egyén elméletét Lombroso állította fel. A gyakorlati kriminalisztika azonban nem tette azt magáévá és a gyakorlati íráselemzés sem fogadhatja el szabályként, hogy külön bűnöző-írástípusok lehetnek. Bűncselekmények elkövetéséhez sohasem elegendő az egyéni adottság; külső körülményeknek, életviszonyoknak, pillanatnyi helyzeteknek kell beállni, hogy bűncselekmény létrejöhessen. Hány ember van, aki egész életében nem kerül összeközösbe a büntetőtörvénnyel, csak azért, mert életkörülményei megóvják ettől, bár hajlama és egyénisége alapján minden gonoszra képes volna; viszont vannak morális értelemben vett jó emberek, akik mostoha életviszonyok következtében, vagy pillanatnyi kísértésektől elcsábítva gyenge akaraterejűeknek bizonyultak s azután életük felét börtönben töltik. Kétségtelen azonban, hogy bűncselekményekre való hajlam — elsősorban az intellektuális bűncselekményeknél — az írásból is megállapítható és a grafológia útjai itt mutatják a jövő fejlődés irányát.

Egyébként mint minden az életben, ez is elsősorban emberismeret dolga. Vak sötétségben tapogatózna a kriminalisztika emberismeret nélkül. Az egyéniség megismeréséhez pedig az írás elemzésével is közelebb juthatunk egy lépéssel.

A tiszazugi tömegmérgezés.

írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

(7. közlemény.)

Február 7-én Varga Gyuláné ügyét tárgyalták, aki ellen az volt a vád, hogy első férjét, néhai Jóljárt Istvánt 1916-ban arzénal megmérgezte, majd 1921-ben első férjének nagyapját, Ambrus Mihályt eltette láb alól.

Jóljárt István 1914-ben bevonult katonának, 1915-ben visszatért falujába, de a harctéren kilőtték mind a két szemét. Jóljárt azonkívül súlyosan meg is betegedett, tüdő- és gyomorbajt kapott. Sokáig ápolták a kórházakban és 1916-ban végleg hazatért falujába, ott azonban már csak két hónapig élt.

Névtelen feljelentésre indult meg a nyomozás Varga Gyuláné (volt Jóljárt Istvánné) ellen, exhumálták a vak katoná holttestét és abban nagymennyiségű arzént találtak. Ambrus Mihálynál viszont a vegyvizsgálat negatív leletet eredményezett.

Vargáné úgy a csendőrség, valamint a vizsgálóbíró, nemkülönben a törvényszék előtt állhatatosan tagadott. Tagadta, hogy első férjét és első férjének nagyapját meggyilkolta volna. Védekezése szerint Jóljárt Istvánt, amennyiben arzénmérgezés következtében halt volna meg, csak Fazekasné mérgezhette meg. Kihallgatása során azt is elmondotta, hogy jóval férje halála után felkereste őt Fazekasné és ezt mondotta neki: „Gazdag asszony vagy, nekem meg van egy szép, ügyes fiam; szép pár lennétek. Vedd tudomásul, hogy én mérgeztem meg a férjedet. De ha erről bárkinek egy szót is szólsz, együtt megyünk az akasztófa alá”. Az Ambrus Mihály haláláról semmit sem akart tudni Varga Gyuláné. Azzal védekezett, hogy Ambrus még életében megígérte, hogy minden vagyonát unokájára, Jóljárt Máriára hagyja, viszont a haszonélvezeti jogot Ambrusnéra akarta ruházni. Neki nem állott tehát érdekében, hogy eltegye láb alól.

Ambrus Mihály megmérgezése ügyében a már halálraítélt Kardos Mihálynénak tanukénti kihallgatása is szükségessé vált.

A Kardosné viaszsárga arcán végtelen elkeseredés ült, amikor a tárgyalóterembe lépett. Elkeseredése okát meg is magyarázta. „Ő az igazság terére lépett, mindent töredelmesen, őszintén bevallott s ezért halállal fog bünhödni, aki tagadott, azt felmentették.” (Takácsné, Földváriné.)

— Méltóságos elnök úr — mondotta Kardosné —, ezek a mérgezések úgy voltak a mi kis falunkban, mint mikor a libákat kihajtják legelni; tud róla az egész falu. Nincs Nagyréven egy asszony sem, aki ne tudta volna, hogy amikor Fazekasné valahol megjelent, ez biztos halált jelentett. A mérgezés által elhaltak hozzátartozói mind tudtak a mérgezésről.

— Tudták-e maguk — kérdezte az elnök —, hogy Fazekasné mivel foglalkozik?

— Sajnos, tudtuk, nagyon is tudtuk, ő csábított el minket mindnyájunkat, az ő áldozatai vagyunk mindnyájan — felelte Kardosné.

— Fazekasné azt mondta Vargánénak, hogy majd ad a férjének orvosságot, amitől nyugodtan fog aludni. Tudhatta-e Vargáné, hogy mit fog Fazekasné adni a férjének?

— Hogyne — felelte Kardosné —, ha Fazekasné orvosságot ajánlott, tudhatta, hogy az méreg. Tudják meg a méltóságos elnök úr, meg a bíró urak, — mondja Kardosné magasra emelt, szinte kiabáló hangon —, akik le vagyunk tartóztatva, mind bűnösök vagyunk.

A törvényszék Varga Gyulánét bűnösnek mondta ki férje meggyilkolásában s ezért életfogytig tartó fegyházra ítélte. Apósa meggyilkolásának vádja alól felmentette, mert nem látta bebizonnyítotttnak.

Február 14-én egy tiszakürti asszony, Cseri Lajosné bűnügyét tárgyalta a törvényszék. Cseriné 74 éves édesapját, Szücs Istvánt és 70 éves édesanyját mérgezte meg. Ennek a gyilkosságnak rövid története a következő:

Az öreg Szücs házaspár Tiszakürtön, a lányuk, Cseri Lajosné pedig a Tiszakürt melletti szőlőjében lakott. 1926 október egyik napján Cseriné meglátogatta szüleit. Anyja beteg volt és arra kérte, hogy éjjel maradjon mellette. Lefekvés előtt Szücs István bort kért. Cseriné hozott bort, az öreg megitta és utána egész éjjel gyomorgörcsökben fetrengett. Reggel Szücs Istvánné arra kérte a leányát, hogy főzzön teát. Cseriné meg is főzte s a teába pálinkát öntött. Ezután Szücsné is heves gyomorfájdalmak lepték meg. Cseri Lajosné, mikor látta, hogy az öregek rosszul lettek, eltávozott hazulról, kiment a szőlőbe és csak másnap értesült Tálás Mihálytól, ki az öregekkel együtt lakott, hogy mindkét öreg súlyosan megbetegedett. Cseriné bement Tiszakürtre, orvost hívott, aki az aszonynál féloldali gutaütést, a férfinél pedig alkohol-élvezés következtében támadt savtúltengést állapított meg. Orvosságot is adott, az azonban nem használt, mert az asszony két nappal, a férfi pedig három nappal később meghalt.

A vád szerint csak Cseri Lajosnénak állott érdekében, hogy az öregeket megmérgezze, mert a szülei után házat és földet örökölt. Cseriné a csendőrségi nyomozás megállapításai szerint haragban és állandó civódásban élt szüleivel. Megállapította továbbá a nyomozást végző járőr — s ez a megállapítás nem kis szerepet játszott a bizonyítási eljárás során —, hogy Cseriné abban az időben, amikor Nagyréven több asszonyt letartóztattak, közvetlenül az ő letartóztatása előtt, — sietősen fia nevére íratta vagyonát. Cseriné életfogytiglani fegyházat kapott.

Február 21-én Földvári Sándorné állott a bíróság előtt, akit kétrendbeli gyilkosság büntetével vádolt a királyi ügyészség. A vád szerint 1920 márciusában férjét, Földvári Sándort, 1923 áprilisában pedig vadházastársát, Oláh Miklós nyugalmazott vasutast ölte meg arzénal. Az exhumált Földvári Sándor tetemében olyan nagymennyiségű arzént találtak, amennyit az exhumált hullák egyikében sem.

Földvári Sándorné a csendőrök és a vizsgálóbíró előtt tagadott és tagadása mellett kitarzott a törvényszéki tárgyalás alatt is. A csendőrségi nyomozás megállapította, hogy Földváriné bizalmas, jó viszonyban állott Fazekas Gyulánéval és Csordás Bálintnéval. Terhelő tanut, aki konkrét bizonyíték erejével bíró adatot szolgáltatott volna, a nyomozás folyamán nem lehetett találni. Mindössze Földváriné mostohaleánya — a megmérgezett Földvárinak első házasságából származó gyermeke — adta elő kikérdezése alkalmával, hogy apja, Földvári Sándor, halála előtt fájlalta a gyomrát és hányt. A törvényszék a leány vallomását nem fogadhatta el bizonyítéknak, mert megállapítást nyert, hogy Földváriné és mostohaleánya hosszabb idő óta ellenséges viszonyban álltak egymással.

Az orvosszakértők terjesztették ezután elő jelentésüket, mely szerint Földvári Sándor és Oláh Miklós halálát kétségtelenül arzénmérgezés okozta.

A törvényszék Földvári Sándornét a kétrendbeli gyilkosság büntette címén emelt vád alól felmentette. Az ítélet indokolása szerint a törvényszék megállapította

ugyan, hogy Földvári Sándor és Oláh Miklós az orvosszakértők véleménye szerint arzénmérgezésben haltak meg, a vádlott tagadásával szemben azonban semmiféle bizonyíték nem merült fel abban a tekintetben, hogy akár Földvári Sándort, akár Oláh Miklóst Földvári Sándorné mérgezte volna meg. Minthogy tagadásával szemben bűnössége mellett nem volt bizonyíték, — fel kellett menteni.

Kronberg János királyi ügyész a fellebbezés bejelentése mellett indítványozta, hogy a törvényszék a tábla határozatáig rendelje el a Földvári Sándorné további fogvatartását. A törvényszék az ügyész indítványának helyt adott és Földvári Sándorné vizsgálati fogságának meghosszabbítását rendelte el.

A törvényszék március 14-én tartotta a következő tárgyalást, melynek vádlottja Józsa Antalné tiszakürti lakos volt, aki a csendőri nyomozás adatai és a vád szerint 1925 őszén megmérgezte férjét. Józsa Antal tetemében is megtalálták az arzént, de a törvényszék Józsa Antalnét a gyilkosság vádjá alól felmentette, mert bizonyítékok helyett csak gyanúkok merültek fel a bűnösség mellett. A felmentés kihirdetése után Józsanét szabadlábra helyezték.

*

Ennek a tárgyalásnak befejezése után hosszú szünet állott be, mert a még hátralévő vádlottak közül az elmebeteg Pápainé megfigyelés alatt állott, a tiszakürti Szabó Lászlóné pedig, amikor a fogházba került, áldott állapotban volt s ugyancsak elhalasztódott azoknak az ügyeknek a tárgyalása is, amelyek Pápainé, illetve a Szabó Lászlóné ügyével valamelyes kapcsolatban állottak.

Ezeket a mérgezési ügyeket június 18., 20. és 21-én tárgyalta a törvényszék.

Ezeknek a hátralévő ügyeknek további részletes ismertetését mellőzni fogom. Befejezésül azonban engedje meg az olvasó, hogy papírra vessek egyes gondolatokat, részletjelenségeket, momentumokat, amelyek az adatgyűjtés és a tárgyalások során erősebben megragadták a figyelmemet, élénkebben vésődtek emlékezetembe s amelyek intenzívebb gondolkodásra készítettek, amiket azonban azért nem vettem be eddig a leírásomba, mert zavarták volna a kronológikus sorrendet.

Ezek a megfigyelések, mozzanatok, elmélkedések és fejtegetések persze szintén nem kizárólag csendőri természetűek. Ne felejtjük azonban, hogy a csendőri szempontból is értékesíthető ismeretek sem kizárólag olyan írásokból szűrődnek le, amelyek magukon viselik a szakzsérűségnek néha igen száraz jellegét.

A megmérgeztettek 75 százaléka férj, akiket törvényes feleségük küldött a másvilágra. Igaz, hogy ezek a férjek vagy súlyos betegek, házsártosak, vagy örökké részek voltak, mégis szomorú tény, hogy a gyilkosságokat csaknem minden esetben a házastárs követte el, akinek a vallás tanai, társadalmi törvények és szokások szerint, házastársát — jóban, rosszban — a sírig kellene követnie.

A házasság a férfi és a nő együttélésének legegységibb elgondolása, de a valóságban csak akkor bizonyulhatna szépnek és tökéletesnek, ha az emberek szintén elérték volna az eszményi magaslatnak azt a fokát, amelynek légkörében maga az eszme megfogant. De mert az emberek egyrésze még csak a bizonytalan félműveltségig, a másik, nagyobbik része pedig még idáig sem jutott, majdnem természetes, hogy ezzel a szép, krisztusi intézménnyel van az embereknek talán a legtöbb bajuk. A bajok okai olyan sokfélék, hogy egy cikk kevés azok tanulmányozására és taglalására. Egy bizonyos. A házasság a mai formájában, azaz inkább az emberek értelmi

fokának mai állása mellett, sokkal több tragédiának, boldogtalanságnak előidézője, mint derűnek s boldogságnak. A falusi házasság meg azért különösen veszedelmes, mert valósággal egymáshoz bilincsel két embert, akikből vagy akiknek egyikéből a szerelem elillan s annak helyét — talán éppen az egymáshozbilincseltség folytán — a gyűlölet váltotta fel. A városi házasságoknak megvan az az előnye, hogy az egymáshozkötöttség nem olyan kemény, nem annyira érezhető, mint a falusi magányban. És ha nem is kell mindig minden esetben az orvosságnak vélt házasságtörésre gondolni, több alkalmat, eszközt és módot nyújt arra, hogy a *nem sikerült* házasságokat is, úgy ahogy elviselhetővé tegye. Vagy pedig — ami a legegyszerűbb és ezekben az esetekben legésszerűbb —, hogy a házasságok elváljanak. Ami azonban ma már városban meglehetősen megszokott dolog és egyszerűen megy, a válás, az falun még nagyon nehéz, nagyon komplikált.

Ott kezdődik, hogy sok pénzbe kerül az ügyvéd és a válóper, a többi okokat meg most hagyjuk. Ezek felsorakoztatása nélkül is könnyű megállapítani, hogy amit a városban egy koncert végighallgatása, egy futballmeccs megnézése, egyik-másik esetben egy diszkrét séta avagy az ügyvéd levezet, — ugyanannak a lelki vagy fizikai feszültségnek levezetésére a nagyrévi asszony nem lát más módot, alkalmat és lehetőséget, eszközt, mint az arzént.

*

A mérgezési ügyek vádlottjai között kettő volt olyan, akiknek épelméjűségéhez kétség fért. Az egyik Pápai Lajosné volt, aki hosszabb ideig állott megfigyelés alatt Budapesten s akit később csakugyan elmeegógyintézetbe utaltak.

A másik Kardos Mihályné volt, akinek Nagyréven támadt az a gondolata, hogy a hibbantelméjűt fogja játszani. Mikor a nagyrévi állomásra kísérte a járőr, leütött szemekkel, magábamélyedve haladt, úgy látszott, hogy nem törődik semmivel. A hajó fedélzetéről Kardosné egyszerre csak elkezdett magánkívül a parton állók felé kiabálni: „Nézzenek ide! — Én vagyok a Rinaldó Rinaldini! — No nézzenek... nézzenek!”

Később azután valószínűleg beleunt az elmebeteg játszásba, elvetette ezt a gondolatot s amire a hajó Szolnokra ért, Kardosné már újra teljesen normálisan viselkedett.

A fentebb említett Pápai Lajosné, mielőtt elmeegógyintézetbe került, az ügyészség elnökének engedélyével és kíséretében meglátogattam a cellájában. Az öreg zavaroszemű asszony határozottan elmebeteg benyomását tette.

— Hát csakugyan megmérgezte-e az urát, Pápainé? — kérdi tőle az ügyészségi elnök.

— Meg én... meg... a fene egye meg... megétem... hogyme étettem volna... megérdemlette... a fene egye meg...

A körsétáról különben, amit az ügyészségi elnök és a fogházgondnok kíséretében a szolnoki fogházban tettem, semmi olyat nem tudok feljegyezni, ami valamilyen vonatkozásban feljegyzésre érdemesnek látszanék.

A szabad levegőhöz és naphoz szokott barnabőrű parasztasszonyok arcszíne lassan fogházszínűvé vált. Ijesztően sárgává. Némelyikük olyan volt, mint egy viaszbábú a panoptikumban.

Egy kép markolt a szívembe s ez a kép még még most is megjelenik, előttem, ha az utcán gyermekocsit vagy a játszótereken szabadon hancúrozó gyerekeket látok. A tiszakürti Szabó Józsefné celláját nyitotta fel a fegyőr. Egy asszony, akit kétrendbeli gyilkosságban tettesként, kettő másikban felbújtóként, illetve bűnrészesként vádol az ügyészség. Beismerő vallomás a

csendőrök és a vizsgálóbíró előtt, terhelő tanúk, egy arzénnyomokat mutató üres sósborszeszes üveg, pozitív lelet, — a tárgyalás még hátra van, de az ítélet minden valószínűség szerint: halál!*

És ennek az asszonnak mellén egy síró-rívó másfél-hónapos kisgyerek.

A fogházban született. Az Isten szabad egét még csak azon a vasrácsos kis lyukon át látta, amely a cella falába van vágva. Nem tud az egész ügyről semmit.

Pillanatig ránkmered szemével, elhagyja, majd újból elkezd a sírást, — az anyja odaszorítja fejét a mellére, a gyermek keresgél, rátapasztja száját az emőre és zavartalan tudattalanságban élvezi a boldogságot, amely akár a kényelmes otthonban, akár a fogház egyik zárkájában egyformán kijut mindenkinek a csecsemőkorban, — azontúl: senkinek, sehol...

*

Amint az eddigi ítéletekből láthattuk, feltétlenül marasztaló ítéletet a bíróság csak azokban az esetekben hozott, amikor a megmérgezett tetemében megtalálták az arzént és a gyanúsított a tettét beismerte. Részben marasztaló, részben felmentő ítéletet hoztak azokban az esetekben, amikor a vegyvizsgálat eredménye pozitív volt, terhelő tanuvallomások és egyéb súlyos gyanuok szölkáltak a gyanúsított bűnössége mellett, — bárha az tagadott is. (Földvári Sándorné, Varga Gyuláné, — Földvári Károlyné, Takács Sándorné.)

Minden esetben felmentéssel végződött a tárgyalás, ha a lelet pozitív volt ugyan, de a gyanúsított tagadott s ha terhelő tanuvallomások és egyéb terhelő bizonyítékok hiányoztak. (Csabai Gyuláné, Józsa Antalné.)

Olyan esetekben pedig, ahol terhelő bizonyíték akár felmerült, akár nem, az exhumálás azonban negatív eredménnyel végződött, az ügyész nem emelt vádat, illetve, ha ez megtörtént, — a tárgyalás előtt vagy annak folyamán elejtette.

Ez utóbbi esetekben, ha t. i. nem találtak a hullában mérget, — vajjon ártatlanok voltak-e a gyanúsítottak?

Erre megnyugtató feleletet nem lehet adni. A negatív lelet nem bizonyítja a gyanúsított ártatlansága mellett, csak azt bizonyítja, hogy az exhumálás időpontjában a hullában nem volt arzén. Ennek a magyarázata — ha a mérgezést mégis elkövették — az, hogy a többször és kisebb adagokban történt beadások mellett a szervezetbe lassanként felszívódott arzén székelés, hányás, vizelet és izzadási következtében onnan még az illető életében el is távozhattat. Bár a halált kétségtelenül arzén okozta, illetve az annyira legyengítette a szervezetet, hogy halált idézett elő, azt az esetek egyik-másikában a már említett okok következtében mégsem lehet kimutatni. Különösen áll ez olyan esetekben, amikor az áldozat valamilyen súlyosabb betegségben szenvedett és amúgy is csekélyebb ellenállóképességgel bírt.

Amikor tehát ezekben az esetekben az ügyész vádat nem emelt, vagy a vádat elejtette, ezt nem abból a meggyőződésből tette, hogy a gyanúsított ártatlan, hanem mert ezekben az esetekben — a negatív lelet mellett — a bűnösség bizonyítása eleve ki volt zárva.

Hogy a negatív lelet sem szólott mindig a gyanúsított ártatlansága mellett, arra beszédes, érdekes és a gyanúsítottokra tragikus bizonyítékot szolgáltatott Csabai Gáborné nagyrévi asszony esete.

Ez a Csabai Gáborné ugyancsak azok között a nagyrévi asszonyok között volt, akik ellen a csendőrség

a beérkezett névtelen levelek alapján nyomozást folytattott. A nyomozást végző járőr több ízben kikérdezte Csabai Gábornét, akit a névtelen levélíró azzal gyanúsított, hogy a férjét megmérgezte. Csabainé tagadott, gyanuok voltak ugyan, de terhelő tanúk vagy egyéb bizonyítékok nem. A csendőrség Csabai Gábornét feljelentette, de szabadlábban hagyta. Közben folytak az exhumálások — a Csabai Gábor hulláját is exhumálták — s a megejtett vegyvizsgálatok eredményéhez képest az ügyészség felhívására, szinte naponta kísérték be egy-két asszonyt Szolnokra.

Csabai Gáborné ezekben a napokban felakasztotta magát. A temetés napján, amikor a temetési menet a temetőbe ért, a faluba érkezett, külön fogadott autóban az asszony ügyvédje, közölni kliensével az öröndetes hírt, hogy a vegyvizsgálat eredménye *negatív*.

Az asszony azonban ekkor már halott volt.

*

Az öngyilkosságot elkövették számát ötre szaporította a vizsgálati fogságban lévő Sülye Dénesné, akit férje meggyilkolása miatt vittek be a csendőrök. Sülye Dénesné másodmagával volt egy zárkában, mintegy három hete ült már, amikor egy alkalommal lelkész járta végig a méregkeverő asszonyok celláit s szívhezszóló szavai láthatólag mély hatást gyakoroltak a bűnös asszonyok lelkére. Távozása után néhány perccel a második emelet ügyeletes fegyőre jelentette a gondnoknak, hogy Sülye Dénesné ruhájának egy leszakított darabjával a cellablak vasrácsára felakasztotta magát. Mire észreveték, a teste már hideg volt, a szívverése megszűnt.

*

Lehetetlenség ezzel az ügygel, különösen a Fazekas Gyuláné bábaasszony ügyével úgy foglalkoznunk, hogy ne foglalkozzunk a bábaasszonyokkal és a bábaasszonyok intézményével általánosságban is.

A bábaasszonyok értik a mesterségüket, tudnak segídekezni a szülésnél, de erkölcsi felfogás, tisztultabb, nemesebb gondolkodás tekintetében semmivel sem állanak felette az átlagparasztasszonnak, aki pedig, sajnos, túlságosan hajlamos arra, hogy érdekeit megvédelmezendő, vagy célját elrendő, bűncselekményt kövessen el, ha úgy véli, hogy cselekménye komályban marad. Az unintelligens bábaasszony tipikus képviselője annak az emberfajtának, amelyről, mint „félintelligens” elemről, már sokan állították, — hogy igen veszedelmes. A „félintelligens” elnevezés természetesen nem helyes, mert még erre a jelzőre sem képesíti őket sekélyes szaktudásuk s különben is hová soroljuk akkor a lateinerek nagy százalékát, ha a falusi bábaasszonyt félintelligensnek mondjuk?

A bábaasszonnak szaktudása mellett emberszerető lénynek is kellene lennie. Ha a Fazekasnéktól és a rokonmentalitású bábaasszonyoktól (meg akarunk szabadulni, akkor a bábaképző-intézetekben az erkölcsi nevelésre is súlyt kell helyezni. Persze itt megint van egy nagy hiba. „Erkölcsi nevelés” alatt sokan és rendszerint mindössze egy-egy valláserkölcsi prédikációt értenek, amelyet egy hitoktató, egy patronázs-hölgy vagy valamilyen tanító-gép hetenként egy órán tart s amelyből a hallgatók vagy egy szót sem értenek, vagy amely olyan álmosítóan unalmas, hogy a legnagyobb fokú önfegyelem mellett sem sikerül odafigyelni.

Az erkölcsi nevelés csak akkor lehet hatásos és valóban eredményt hozó — legalább is az én egyéni elgondolásom szerint —, ha van valaki, aki az életnek, a mindennapi életnek sok-sok apró jelenségeit tanulságukkal együtt elébe tudja tárnai tanítványának s őt nem

* Azóta a tárgyalást megtartották, Szabónét halálra ítélték. Szerk.

mindig csak tézisekkel, dogmákkal és frázisokkal táplálja, — egyszóval aki a tanításába magát az életet tudja belevinni, annak legnemesebb tartalmával, a szeretettel együtt, mindig szem előtt tartva az egyszerű jelmondatot: „Amit nem kívánsz magadnak, ne tedd embertársadnak”.

Ha az erények megtanulhatók, akkor taníthatók is.

Annyit mindenesetre elérhetünk talán, hogy a bába-képzőintézetek igazgatói és tanítói csak azoknak adjanak képzést, akik a szaktudáson felül kivették az esetleg magukkal hozott durva lelkiületükből, s akikre nyugodtan rámondhatják: „Ez az asszony nem lesz kapható se pénzért, se pálinkáért arra, hogy egy magzatot elhajtson, hogy az újszülöttnak zsinórt csavarjon a nyakába, vagy pedig hogy arzénal kereskedjék”.

Olyan hivatást töltenek be, amely fokozottabb mértékben követeli meg a jószágot, a gyöngédséget és a szeretetet, mint bármilyen más foglalkozás, miért van mégis, hogy éppen a bábaasszonyok között találkozunk annyi lelketlen néberrel?

(Folytatjuk.)

A bűnügyi nyomozás fejlődése Indiában.

Írta: ZSOLDOS BENŐ budapesti kir. ítélőtáblai bíró.

Szándékosan választottam ki most a *Csendőrségi Lapok* olvasói előtt való ismertetés céljából a tőlünk oly messze fekvő s velünk semmi kulturális közösségben nem lévő India bűnügyi nyomozási viszonyait. S nem is ez utóbbiaknak van most különösebb aktualitásuk, hanem magának az óriási kiterjedésű államterületnek, melyre a nagy népvész és reformátor, Gandhi, ismeretes függetlenségi mozgalmának, a rossz nyelveh szerint a „sóharc” gyűjtőfogalma alá vett ellenállási akciónak megindulása óta az egész művelt világ szeme figyel. És méltán, mert ez a titokzatos ország, melynek kultúrája és állami berendezettsége, még európai szemmel tekintve is, nagyon kifejtett színvonalról tesz tanubizonyságot, több irányban is oly érdekes és mindnyájunk figyelmét feltétlenül maga után vonó megvilágításba került a közelmúlt ottani eseményei folytán, hogy szinte nekünk is köteleességünké vált Indiát a mi szaklapunkat legközelebről is érintő oldaláról — ha csak vázlatos, nagy vonásokban is — közelebb hozni olvasóinkhoz.

A bűnügyi nyomozás kezdeti viszonyai, régebbi kialakulása Indiában is általában majdnem ugyanazt a fejlődési folyamatot tüntetik fel, mint azt bármely más — akár európai — állam hasonló rendszereinél láthatjuk. A rendőri szervezet ősi fomáját itt is a durva brutalitás, a megtorlás elvének könyörtelen érvényrejuttatása, a karhatalmi erő túltengésének kiszolgáltatott lakosság állandó rettegésben tartása, a beismerő vallomások kíméletlen kiderítésközvetítésének a legválogatottabb testi fenyegetések révén s az igazságosság követelményeinek sokszor legfeltünőbb semmibevevése jellemzik. Indiában sokáig tart ez a primitív állapot s a rendőri intézmény mai kifejtettebb rendszerét ott általában a Keletindiai Társaság megszűnésének idejétől, vagyis a múlt század ötvenes éveinek végétől szokták megalakultnak tekinteni. Ekkorra ugyan már a bűnügyi nyomozásnak a mai intézményhez valamennyire közelebb álló rendszere ott is derekasan kinőtt a gyermekcipőiből, mégis az egész szervezet gyökeres átalakulásáról s a jelenlegi, csaknem az európai színvonalat megközelítő kifejlődéséről csakis 1859 óta beszélhetünk.

Indiában nagyon régi idő óta, egészen az újabb rendszer kifejlődéséig, a rendőri szervezetnek egy mindenképpen kezdetleges formája nehezedett rá a büntető igazságszolgáltatás teendőivel kapcsolatos mindennemű eljárásra, amelyet jó magyarosan mezei vagy falusi rendőrségnek nevezhetünk s amelynél megbízhatóság és pártatlanság dolgában a régi indiai városi rendőrszervezet sem igen állt magasabb fokon. Ennek a „falusi” rendőrségnek, mely évszázadokon át nélkülözhetetlen tényezője volt a bűnügyi nyomozásnak, — jogi és közigazgatási ismeretekben csaknem analfabéta tagjait nem az állam alkalmazta s a fizetést sem ez adta nekik, hanem maga a község, melynek elsősorban a szolgálatában állottak, de már a felügyeletet, mely akkor túlságosan pedánsnak és túllelkiismeretesnek a legoptimisztikusabb jóakarattal sem volt nevezhető, az állam gyakorolta felettük. S ez a falusi jelleg aztán derekasan meg is bosszulta magát a bűnügyi nyomozásban, mert általános jelenséggé vált, hogy a csaknem kivétel nélkül mindig az illető község lakosai sorából kiszemelt „rendőr” a világ legnyugodtabb lelkiismeretével játszott össze a falubéli büntettesekkel, akik legtöbbször az ő szűkebbkörű barátai és ismerősei köréből kerültek ki, amely körülményből aztán teljesen világos képet alkothatunk magunknak az ilyen kezekben lévő nyomozati eljárások pontosságáról és mindent felderítő alaposágáról. Ha meg aztán valamely bűncselekmény elkövetője az illető község valamely tehetősebb lakója vagy földbirtokosa volt, ez a szóbanforgó kezdetleges rendőri szervezet bármely tagját akár fenyegetéssel, akár valamely anyagi előny ígéréssel, vagy megvesztegetéssel a legkönnyebb szerrel le tudta szedni egyébként is ingatag lábairól, aminek következménye holt bizonyossággal a megindított nyomozati eljárás nemleges eredménye volt.

Képzhetjük aztán, hogy ezek a primitív s kifejtett erkölcsi érzéssel éppen nem gyanúsítható indiai nyomozók (akik általában véve magukkal a nyomokkal édeskeveset törődtek) milyen úton-módon iparkodtak a rájuk bízott ügyekben — ha már a saját bőrükről volt szó — felettes hatóságuknak mindenáron a megkívánt eredményt előteremteni. Mert náluk „sikertelen” nyomozásról mai értelemben szó sem lehetett. Hiszen ezt legelső sorban maga a szerencsétlen nyomozó-„közeg” keserülte volna meg, ami pedig egyénileg sohasem volt kívánatos. Bűncselekményről — a gyanuba vett páriával szemben — minden körülmények közt be kellett számolni. Ha nem volt, — a nyomozónak állott súlyos köteletségében, hogy mégis legyen. Vagyis koholtak egy állítólagos büntetést, melyet a gyanúsítottnak okvetlen be kellett ismernie. S mert ez aligha ment szépszerével: jött a testi kínzások legválogatottabb sorozata, amelynek az ügybéli tanuk is teljesen ki voltak szolgáltatva. A nyomozati eljárás eredményét biztosító ilyen történetek voltak többek között az indiai rendőrség régi gyakorlatában: a vádlott vagy tanuk meztelen testének égő fáklával vagy izzó szénrel való pörkölése, — forró olajnak a fülekbe és az orrlyukakba való öntése, — az áldozatnak hajánál vagy a bajuszánál fogva magasba húzása, — oltatlan mésszel végigöntött cellákba való zárás, — tövisekkel vagy éles szegekkel kirakott ágyba való fektetés, — maró és ártalmas rovaroknak a mezítelen testre való rakása, — töviseknek vagy bambusz-szilánkoknak a kéz és láb körmei alá való beszúrása és ki tudná még milyen sok más vallató módszer, amilyenekkel legfeljebb csak a spanyol inkvizíció vagy a későbbi utókorbeli bolsevizmus hasonló intézményeinél találkozhatunk. A régi Indiában e téren klónösen Madras járt elől, ahol aztán így nem is került

egyetlen olyan bűnügy sem döntés alá, melyben a vádlott „töredelmesen” (úgy érte, hogy a szerencsétlen alaposan össze volt törve, mire odáig jutott) be ne ismerte volna a neki tulajdonított bűnesetet, vagy a tanúk fényesen ne vallottak volna ellene.

Később aztán, mikor a kezdeti stádium sok tökéletlenségei után valamennyire már intézményesebbé kezdett fejlődni a közbiztonsági szervezet Indiában, — már megtaláljuk legelső vázát annak a szervezetnek, melyen a mai értelemben vett indiai rendőrségi és bűnügyi nyomozási rendszer épült fel. Már vannak úgynevezett kerületi rendőrségek, melyeknek az illető kerületi *magistrate* (békébiró) volt a feje, aki közvetlenül csakis a legfőbb kormányzatnak volt felelős. Minden ilyen *magistrate*-nak legalább is ötven rendőr (amint ott hívták: *burkandaze*) állt a rendelkezése alatt, akik különböző állomásokra (thannah) voltak beosztva. Egy-egy ilyen rendőrállomás élén állott a *thannadar*, akinek a köznéppel előtt nem az, hanem *darogah* volt a neve. Mai értelemben talán legáltalában rendőrfelügyelőnek nevezhetnénk. Felügyeleti viszony tekintetében közvetlenül az illető kerület *magistrate*-jának volt alárendelve.

Mikor már idáig fejlődött az indiai rendőri szervezet: a fentebb említett s a nyomozóeljárás sikerének biztosítását s az illető közegek személyes érdemeinek és ügyességének fitogtatását célzó kegyetlen bánásmódok is meggritkáltak, bár még mindig erősen tartották magukat.

Indiában — mint már érintettük is — csak a múlt század közepétől beszélhetünk gyökeres rendszerváltozásról, amikor is a rendőrség először az egész Bengál területén, majd aztán általánosan India-szerte egy külön, jól megalapozott s rendszeres, szigorúan körülírt szabályok szerint működő közigazgatási szerv lett, mely a fejlett angol közigazgatási jog szellemében ma már bármely európai állam hasonló intézményével kiállhatja a versenyt, amint azt az angol börtönök egyik volt kiváló felügyelője: Arthur Griffiths őrnagy is készségesen elismeri. Az állam rendes karhatalmi erejének egyik hatóságos tényezőjévé szervezték a rendőrséget, uniformisviselés kötelezettségével, gondos katonai kiképzés mellett. De külsőségek dolgában mégsem egészen katonai jellegű, csak akkor visel fegyvert az indiai rendőr, amikor letartóztatási intézetek őrzésével, vagy az állami kincstárak biztonsági felügyeletével van megbízva.

Az 1859-iki szervezéskor az állami rendőrtestületet a Kalkuttában székelő állandó központi hatóságnak: az Inspector General-nak a legfőbb felügyelete alá helyezték. Ennek rendelkezése alatt működtek aztán az egyes felügyelők és felügyelőhelyettesek, a különböző kerületek között elosztva. Az egyes kerületekben aztán az illető *magistrate* (akinek tehát e szerint továbbra is fennmaradtak a közbiztonság érdekében előírt funkciói) rendelkezett a rangidős rendőrtiszttel, aki lényegében nem volt más, mint rendes katonai s fegyelmi szempontból is az állami karhatalom diszciplinái szerint működő tisztviselő. Ez a rendőrtiszt a *magistrate* utasításai szerint volt köteles eljárni mindennemű végrehajtási teendőkben, amelynek pl. az egyes bűncselekmények megakadályozása, vagy véghezvitt büntettek felderítése, általában a közbéke, a fennálló állami és társadalmi rend fenntartása feletti örökös, — míg az adminisztrációnális teendőket illetően, főként a fizetés, öltözet, szolgálati egyéb illetmények, előlépés dolgában a legfőbb felettese, a már említett Inspector General rendelkezett.

Az új indiai karhatalmi szervezet eleintén nagyon megérezte és működésében feltűnően érezte is a rend-

szerváltozás okozta nagy rázkódtatásokat, nemcsak a mindennapi előírt teendőinél, hanem a bűnügyi nyomozások lefolytatásánál is. A régi, megszokott s az ellenőrzés felületen voltáról ismert rendszer hívei nem jó szemmel nézték eddigi könnyű s kevesebb gonddal járó hivatali életük szigorúbbá válását s főként a *magistrate*-k gyűlölték az új rendszert, annak minden intézményével együtt. Amikor csak szerét ejtették, a legváltozatosabb akadályokat gördítették a rendőrség intézkedései elé. Aztán meg a régi rendszernek számos embere meg is tagadta a további szolgálatot, tömegesen mondtak le, aminek meg aztán az lett az eredménye a legelső időkben, hogy majdnem leküzdhetetlen akadályokba ütközött a kipróbált és már sok szakavatottsággal rendelkező rendőrségi alkalmazottaknak az utánpótlása, kénytelenek voltak sok esetben tapasztalatlan, a bűnügyi nyomozások teendőiben teljesen járatlan, gyenge erőket is felvenni a szolgálatba, akiknek — miután a rendes katonai karhatalom sorából kellett őket adni — csupán az az egy előnyük volt meg, hogy katonai fegyvel szemponjtábol megbízhatóbbak és rendszeretőbbek lévén, e téren kevesebb gondot okoztak felettes hatóságoknak. De ennek dacára is, mint az új rendszer szerinti kerületi felügyelők egyike, Colonel Lewin a feljegyzéseiben készséggel elismeri, az indai újabb rendőri szervezet fokozatosan fejlődött és erősödött számottevő állami testületté és a reguláris indiai közrendészet ma semmivel sem áll hátrább az egész világ hasonló intézményeinél.

A múlt század közepe óta már a bűnügyi nyomozóeljárás alatt a nyomozók részéről a bűncselekménnyel gyanúsítottakkal vagy a tanúkkal szemben tanúsított ke-

A német hadgyakorlatokról: Hindenburg birodalmi elnök a főhadiszálláson.

A német hadgyakorlatokról: Hindenburg birodalmi elnök megszemléli a csapatokat.

gyetlen bánásmódot szigorúan büntették, már amennyiben az tudniillik napvilágra került. Mert ez elég ritkán következett be, a nyomozóközegek gondosan örködték azon, hogy egymást el ne árulják, a köznép köréből pedig nagyon nehéz volt ilyesmire tanukat állítani. Arthur Griffiths említi fel azt az esetet, hogy 1855-ben a kalkuttai bíróság érzékenyen megbüntetett egy *darogah*-t (nyomozóeljárás vezetőjét) és ennek embereit, akik egy szerencsétlen gyanúsítottat oly módon iparkodtak rábírní *beismerő* vallomásra, hogy a kezeit a háta mögött összekötötték, majd a csuklójánál fogva kötéllal felhúzták a háztetőnek egy gerendájára. Természetesen a boldogtalan a rettenetes kínok alatt vallott, mint a parancsolat, ámbár, mint aztán kiderült, semmi legkisebb része sem volt a reá erőszakolt bűncselekményben. Egy másik ilyen darogah meg azért nyerte el méltó büntetését, mert egy jobb sorsra méltó — valójában teljesen ártatlan — gyanúsítottnak a kezeit és lábait együvé kötöztette, aztán a térdei alá egy erős fabotot húzatott keresztül s az így teljesen tehetetlen és összekucorodott embert, a fabot két végét egy-egy rendőr tartva, teljes erővel a falhoz csapkodtatta.

Az ily esetekben alkalmazott szigorú büntetések kimutathatóan nagyon előnyösen működtek közre az indiai közhatalom azelőtti rossz hírének elenyésztetésében és hathatos pilléreivé váltak a legutóbbi évtizedek alatt fokozatosan erőssé fejlődött mai rendszer elismerten elsőrendű szervezetének.

Jelen vázlatos áttekintésünk befejezéseken felem-

lítek itt egy-két sikerrel koronázott s a fentebb említett erőszakosságoktól már teljesen mentes nyomozási esetet, az indiai nyomozóhatóságok újabbkori gyakorlatából.

A múlt század végén egy indiai előkelő illatszerekkereskedőnek az ügynöke, aki akkorában üzleti ügyekben Kalkuttában járt, innen visszatérőben egy palack finom illatú nárdus-olajat is hozott magával, egyéb nagyértékű keleti illatszerekkel egyetemben. Útjának javarésztét hájón tette meg s ezalatt nem is érte semmi baj, de mikor aztán szárazföldön folytatta útját, egy kevésbé forgalmas helyen néhány főből álló rablócsapat támadta meg őt és utitársait. Elkeseredett küzdelem után végre is az előbbieket bizonyultak erősebbeknek s a rablók aztán kegyetlenül meggyilkolták az illatszerekkereskedőt, kísérőivel együtt, holttesteiket pedig a közeli folyóba dobták. Természetesen az áldozatoknál talált minden legkisebb dolgot zsákmányul ejtettek, ezek között a szóbanforgó nárdus-olajat is. Az indiai rendőrség — az Inspector General külön erélyes intézkedésére is — nagy apparátussal látott hozzá a bűnyűg kinyomozásához, ami meglehetősen nehezen indult meg, mert a tettesek, az általuk elrabolt illatszerek természetéhez is alkalmazkodva, elilantak. Változó szerencséivel folyt a nyomozás jó hosszú ideig, míg aztán végre is kézrekerültek. Mégpedig éppen az emlegetett nárdus-olajat tartalmazó üveg jóvoltából. A nyomozók ugyanis a bűntény elkövetésével gyanúsított rablócsapat tagjainak a lakásán házkutatást tartottak s hamarosan segítőitársukká szegődött az az átható, jellegzetes nárdus-illat, mely a banda egyik nagyreményű

tagjának szobájában egy rakás tüzelőanyag alól áradt feljük. És előkerült az áruló olajot tartalmazó s az illatszerkereskedő jellegzetes ismertetőjeleivel ellátott üveg, már csaknem üresen. Ennek felmutatása után a bűnösök nem is tagadtak többé s miután ez esettel kapcsolatban sok egyéb bűncselekmény is rájuk bizonyult, valamennyit kivégezték.

Szintén az *illat* volt az, amely egy másik indiai rablási esetben a nyomozóeljárás teljes eredményét meghozta. Ebben a nagyobb szabású bűnygyben az elvetemdedt rablók a Punjab-ban, néhány évtizeddel ezelőtt, a gyógyárúkkal megrakott ökrösszekereknek egész sorát fosztották ki. Itt emberölés nem történt, mert az ökrösszekerek hajcsárjai, rövid küzdelem után, egytől-egyig megfutamodtak, teljesen szabadjára hagyva a gazdag zsákmányt a támadóiknak. Az elrabolt gyógyárúk közt nagyobb mennyiségű ópium is volt, melyet a rablók, mint legértékesebb dolgot, siettek elásni s így „biztonságba helyezni”. Aztán gyalogszerrel tovább folytatták útjukat, de mikor az egyik falun haladtak keresztül, gyanús magaviseletük folytán letartóztatták őket. A rendőröknek mindjárt feltűnt, hogy ezek az emberek valamennyien erősen ópiumszagúak. Vallatóra fogták őket, de alig valami csekély eredménnyel. Itt már egy kis „erősebb rendszabályt” is kellett érvényesíteni, majd a rablók lábnyomainak kalauzolása mellett eljutottak addig a helyig, ahol a rablótámadás végbement. Szorgos kutatás után rá is akadtak a helyszínétől nem sok távolságra eső kiszáradt, elhagyott folyammederre, amelynek talajában az elásott egész ópiummennyiséget megtalálták. Ezeknek a rablóknak sem állott többé módjában hasonló bűncselekményeket elkövetni.

Grünauer Péter tiszthelyettes.

— a Kostanyevica melletti harcokban — a csapatok kalauzolásával s a vonat vezetésével ellenséges tűzben.

A 2. osztályú ezüst vitézségi éremt másodszor 1918 augusztusában egy repülőátadás elhárítása közben tanúsított vitéz magatartásával.

Legszeb fegyverténye, amelyért másodszor tüntették ki az 1. osztályú ezüst vitézségi éremmel, a következő volt:

1918 október 27-én éjjel a piavei visszavonulás alkalmával azt a parancsot kapta, hogy a hadosztályparancsnokság törzsének vonatát vezesse vissza. Sacile környékén érte utól a nagy vonatot. Előre haladni azonban nem lehetett, mert az úton négyes sorokban állottak a járóművek. Grünauer tiszthelyettes két órai fáradságos munkával rendet teremtett az összevisszaságban és sikerült az egész vonatot megindítania. Reggel 8 óra tájban azonban két ellenséges repülő közeledett a vonat elé, a rend újból felbomlott s közel volt a veszély, hogy a teljesen összekavarodott vonatot nem lehet megmenteni. Grünauer tiszthelyettes a löszeroszlop egyik kocsjáról történt osztott ki a hajtólegénység között s tüzelni kezdett a repülőkre. Példájára az egész legénység tüzelni kezdett és sikerült az ellenséges repülőket távoltartani. Az önbizalom visszatért

Grünauer Péter tiszthelyettes.

Mint kiképzett tábori csendőr már a háború elején harctérre került. 1914 augusztus 18-án vonult be az orosz harctéren működő 41. honvéd gyaloghadosztályparancsnoksághoz. Innen rövid időre a 82. honvéd dandárparancsnoksághoz vezényelték, majd újra a hadosztályparancsnoksághoz helyezték át, ahol a háború végéig mint tábori csendőrsztagparancsnok működött.

Különböző beosztásaiban megszerezte:

1915 augusztusában az 1. osztályú ezüst vitézségi éremt. A Lublin előtti harcokban a Bisztricza-folyó mellett július 8-án éjjel több mint egy századnyi szétugrasztott légénységet összeszedett és azt sikeresen harcbevezette.

A koronás ezüst érdemkeresztet 1915 szeptemberében a kémelhárítás terén kifejtett szolgálataival.

A bronz vitézségi éremt 1916 júniusában egy sikeres felderítő szolgálataival.

A koronás vas érdemkeresztet 1917 februárjában s ugyanakkor 50 korona pénzjutalmat különböző nyomozó cselekményeiért.

* A 2. osztályú ezüst vitézségi éremt 1917 júliusában

Ha nincs remény s segíteni nem lehet:

Hát mögé dobjuk a keserveket.

Mult bánaton búsulni annyi, mint

Szerezni a leélthez újra kint.

Ha kincsedet adáz sors verte el,

Erőt, nevetni, türelembe lelj.

Kit megraboltak gonosz tolvajok,

Tolvaját lopja meg, ha mosolyog;

De önmagát kétszer rabolja meg,

Ki vesztésén mód nélkül kesereg.

SHAKESPEARE.

a legénységbe s a vonat minden veszteség nélkül érte el rendeltetési helyét délután 2 órakor.

Grünauer tiszthelyettes vitéz és körültekintő magatartásával sok embert és igen nagy értékeket mentett meg a hadsereg számára. *Volt előljárója, vitéz Schamschula Rezső ny. gyal. tábornok, a 82. honvéddandár és 41. honvédelmi hadosztály volt parancsnoka ezt írja róla:*

„Amikor Grünauer Péter tiszthelyettes fegyvertényeit mint volt dandár- és hadosztályparancsnoka igazolom, nem mulaszthatom el kinyilatkoztatni, hogy ő volt törzsemnél az, akire mint mindig készenálló, figyelmes, fáradhatatlan, körültekintő és feltétlenül megbízható csendőrre a legnehezebb viszonyok között is biztosan lehetett számítani. Értelmessége és nyelvismeretei alkalmassá tették őt arra is, hogy különféle, szorosan vett szolgálata keretét meghaladó feladatokkal is megbízassék, ami négy év alatt gyakran történt s feladatát mindig kiválóan és vitézül oldotta meg.

Igen értékes embernek tartom.

Veszprém, 1925 június hó 28.

Aláírás.”

Grünauer tiszthelyettes meg is sebesült a harctéren, de sebesülten is tovább teljesített szolgálatot.

Igaz mintaképe a jövő magyar tábori csendőrének.

MAGYAROSAN, KATONÁSAN.

„Ez egy olyan...”

Sietek előrebozsátani, hogy az „egy”-nek szertelen és magyartalan használatára nem a szürke, hivatalos csendőrírásokból vettem a példákat, hanem elsősorban a budapesti zagyvalék-nyelvből. Mivel azonban ennek hatása mindenkit megfertőzhet, jó lesz a németes *egy* (ein, eine, ein) fölösleges majmolásáról egyet-mást elmondani.

Az egyik elterjedt pesti napilapban például nemrégiben ilyen mondatokat olvastam: „Ez nem *egy* rossz megoldás, nem *egy* új trükk... A színház legyen *egy* játszi szórakozás... Itt *egy* új irodalom fejlődik... Ő *egy* ilyen.” Ne gondolja senki, hogy ezeket az idétlenségeket a sietős újságírói munka közben talán valami kis jelentéktelen ember írta. Nem, — hanem a pesti irodalom egyik „jónévű beérkezett”-je! (A pontos forrást és nevet kívánatra megadom.) Ő maga esetleg már tanult annyit magyarul, hogy érezhette ezekben a mondatokban az *egy*-nek fölösleges és bántó voltát. Mégsem írta helyesen. Mert „ő *egy* ilyen”. Így lehet rontani, gyalázní: azt a magyar nyelvet, amely ezeknek a nemzetközi szellemi vándortelepeseknek nemcsak mindennapi kenyeret, hanem jó üzletet és hírnevet szerez...

De mielőtt végleges véleményt adhatnánk róla, lássuk ezt a mondatát: „A Gál Franciska *egy* magas cét néz bele a Rátkába.” Mert „ő *egy* ilyen”. Így lehet Budapesten színházi bírálatot írni az Úrnak 1930. esztendejében! (Sőt talán — így is kell.)

Sajnos, már a magyar köznyelvet is elárasztotta ez

az idegenszerűség. Lépten-nyomon halljuk és olvassuk: Ez *egy* szép ló. Ez *egy* olyan feladat. Pedig magyarul így van: Ez szép ló. Ez olyan feladat. Általános szabály ugyanis, hogy a magyarban az *ilyen, olyan* névmás előtt soha sincsen *egy*. A németben: *Ein solcher Mann*, — a magyarban: *Ilyen ember*. A magyar *egy* nem határozatlan névelő, hanem elsősorban számnév, tehát erre a kérdésre felel: mennyi, hány? Ezenkívül előfordul mint mértéket kifejező névmás, néha mint határozatlan névmás is: *egy valaki, egy bizonyos, egy kicsi, egy kevés*. Minden egyéb használata rossz, fölösleges, idegenszerű. A legtöbb esetben tehát bátran elhagyhatjuk, vagy helyettesíthetjük *a, az-zal*, esetleg az *egyik, oly, olyan* vagy valamely más névmással. Ne felejtjük, hogy az *egy*-nek helytelen használata a nyelvi *Kain-bélyeg*. Akin ezt észrevesszük, az nem közülünk és közénk való. Vagy pedig beteg szegény, akit ebből az idegen nyavalyából ki kell gyógyítanunk.

Vitéz Rózsás József ny. százados.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(39. közlemény.)

A bizottsághoz ideiglenesen bizonyos kérdések megvitatására a hadügyminiszter által más tagok is kinevezhetők.

2. §. A bizottságnak a rendeltetése tanulmányozni mindazokat a kérdéseket, amelyek a csendőrség szervezetével és szolgálatával kapcsolatosak s amelyeknek tanulmányozásával akár saját kezdeményezésből, akár a belügyi, igazságügyi vagy gyarmatügyi miniszterek megkeresésére a hadügyminiszter megbízza.

Különösen kötelessége:

Megállapítani mindazt, amire a section-parancsnokoknak szemleutazásaik alkalmával figyelemmel kell lenniük s amiről személyzetüket tájékoztatniuk kell,

Megvitatni mindazokat a kérdéseket, amelyeket ezek a tábornokok a miniszterhez tett jelentésükben felvettek.

Ezeket a különböző kérdéseket a helyettes osztályvezető terjeszti a bizottság elé.

3. §. A bizottság a hadügyminiszter rendeletére ül össze. Az elnök határozza meg az egyes ülések napját és óráját. Ő értesíti az ülésezés megkezdéséről a tagokat, valamint arról a tárgysorozatról, amelyet meg kell vitatniuk.

Az ülésezés befejezésével az elnök az egyes kérdésekre hozott döntésekről a hadügyminiszternek jelentést tesz.

4. §. A hadügy-, a belügy-, az igazságügy- és a gyarmatügyi miniszterek a saját hatáskörükben intézkednek eme rendelet végrehajtásáról, mely rendeletet mind a Francia köztársaság hivatalos közlönyében, mind a Törvények Tárában közzé kell tenni.

Rambouillet, 1912 szeptember 4-én.

Fallières,
a köztársaság elnöke.

Millerand,
hadügyminiszter.

Briand,
igazságügyminiszter.

Steeq,
belügyminiszter.

Lebrun,
gyarmatügyi miniszter.

A haditengerészetnél elkövethető szökések eseteiről szóló rendelet.

Páris, 1913 február 26.

A tengerészügyi miniszter 1912 november 1-én egy rendeletet bocsátott ki a haditengerészet egyénei elkövethető szökési esetekről, melynek a csendőrséget érdeklő kivonatosa az alábbi:

2. §. A szökés fogalmának meghatározása.

I. A szökést elköveti:

a) Minden a haditengerészethez besorozott egyén, továbbá mindenki, aki megbízás, kötelezettségvállalás, újból való felvétel folytán a haditengerészet állományához tartozik s hajóját, csapatját, különítményét, vagy tengerészeti intézményét engedély nélkül elhagyja és ahhoz a tengerészeti büntető-törvénykönyv 309., 312. és 313. szakaszaiban meghatározott időn belül vissza nem tér.

b) Minden az a) alpont alatt felsorolt haditengerészet-hez tartozó egyén, aki valamely állami hajó személyzetéhez tartozik és a hajó elindulása pillanatában erről engedély nélkül távolmarad.

c) Minden egyén, legyen az polgári egyén is, ha valamely állami hajó személyzetéhez tartozik, a hajót a tengerészeti büntető-törvénykönyv 309., 312. vagy 313. szakaszaiban megállapított időn túl elhagyja, vagy aki a hajó elindulásakor engedély nélkül távolmarad.

II. A haditengerészet állományába tartozó tiszt csak a tengerészeti büntető-törvénykönyv 311. és 313. szakaszaiban meghatározott esetekben követhet el szökést.

III. Az előbbi pontok alkalmazásával szökevénynek kell tekinteni azt a tengerészt is, aki büntetésének letöltése végett szolgálatban visszatartván, engedély nélkül eltávozik, valamint azt a letartóztatott tengerészt is, aki a kórházból vagy fogságból megszökik és a törvény által előírt határidőn belül vissza nem tér. Az első esetben a büntetés miatt töltendő pótszolgálat éppoly elbírálás alá esik, mintha az illető a törvényben előírt rendes szolgálatát teljesítené. A letartóztatott tengerész, akár büntetését, akár fegyelmi fenytését tölti, akár előzetes letartóztatásban van, nem veszti el katonai jellegét és nem szűnik meg a haditengerészet tagja lenni.

IV. Az a tengerész, aki a hadgyakorlatokra, vagy egyéb katonai gyakorlatokra szolgálatteljesítés végett behivatott és mielőtt kiképzési időszaka lejárt volna, azt a csapatot, amelyhez tartozott, elhagyja és a törvényben előírt határidőn belül nem jelentkezik, szintén szökevény, anélkül, hogy tekintetbe jöjjön az a körülmény, hogy mennyi időt kellett volna neki még az eltávozás napja után szolgálatban töltenie, vagy hogy szolgálati ideje a törvény által megengedett visszatérési idő előtt már lejárt.

3. §. A szökés elévülése.

I. Az elévülés, ha az illető még a tengerészet állományába tartozik, az 50. életévvel, különben pedig a 47. életévvel veszi kezdetét és három évig tart, úgyhogy az a tettesnek tulajdonképen 53., illetve 55. életévében fejeződik be.

II. Háború idején a szökés bizonyos esetekben büntett és az elévülés tartama 10 év, úgyhogy a büntetethez csupán a 60., illetve az 57. életévvel szűnik meg.

III. Avégből, hogy az elévülés folyamata megakasztassék, a szökevények ellen azok távollétében, vagy azok jelképi elfitélésével a büntetőeljárását lefolytatni nem lehet.

5. §. Tudakozódás a jogosulatlanul távollevők után.

I. Mihelyt a csapatnak vagy intézetnek parancsnoka, illetőleg főnöke arról szerez tudomást, hogy a parancsnoksága alatt állott tengerész engedély nélkül távol van, azokhoz a polgári és katonai hatóságokhoz, amelyeket arról a körülményről, hogy az illető megszökött, értesíteni szükségesnek tart, szökési beadványt intéz.

II. Ha valamely szabadságon, vagy eltávozási engedéllyel távol levő tengerész az előírt időre nem vonul be, az intézetnek a főnöke, illetőleg a csapatnak a parancsnoka köteles annak a helynek a csendőrparancsnokától, akinek területére az illető szabadságot, illetőleg eltávozási engedélyt nyert, a be nem vonulás oka felől érdeklődni. A csendőrparancsnok ezen megkeresés vétele után azonnal érdeklődik affelől, vajjon az illető egyén nem kapott-e szabadságmeghosszabbítást, nem adták-e át valamely kórháznak, vagy hogy késedelmeskedésnek nem valamely elháríthatatlan akadály-e az oka. A csendőrparancsnok köteles erről sürgős értesítést küldeni és ha a csapatparancsnok, illetőleg az intézet főnöke azt állapítja meg, hogy a késedelmeskedés oka igazolatlan, az előírt helyekre szökési beadványt küld.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

154. Kérdés. A moszkvai III. (kommunista) internacionale egyik megbízottját, aki kommunista mozgalom szítása végett jött Magyarországra, már a határon feltartóztatják, tehát megbízatásának végrehajtásába bele sem kezdhetett. Terheli-e bűncselekmény gyanúja az ilyen megbízottat s hu igen, mily bűncselekmény miatt kell ellene megindítani az eljárást s el kell-e fogni?

Válasz. A moszkvai internacionale élet-halálharcot hirdet minden ország jelen társadalmi rendje ellen s ennek helyébe a proletárdiktatúrát akarja állítani, úgyhogy az úgynevezett proletáriátusnak szellemi előkészítése után fegyveres lázadást szervez s irtalmát is ki akarja pusztítani a kétezeréves keresztény civilizációnak s meg akar ölni mindenkit, aki ezzel a mozgalommal szembeáll, elsősorban a polgári osztály tagjait. Aki tehát ilyen mozgalom szervezésére vállalkozik, az Moszkvában már a mozgalom céljaira utasításokat vett át, tanácsokat és kitanítást kapott, minden valószínűség szerint megfelelő tanfolyamot is végzett ott, pénzt vett át a mozgalom céljaira s ezenkívül lázító sajtótermékeket hozott magával, vagy Magyarország területére való becsempészés végett valahol elhelyezett.

Kérdés, hogy a megbízottnak ez az itt leírt magatartása pusztán előkészület cselekménye-e vagy kísérlet. Véleményünk szerint a megbízott többet cselekedett, mint előkészült. Előkészületnek csak az lenne tekinthető, ha valaki ily célra vállalkozván, vele tárgyalni kezdenek a moszkvai III. internacionale képviselőivel s ha ajánlatát elfogadják, belekezdnek megfelelő kiképzésébe. Mihelyt azonban valaki már a magyarországi bolsevista mozgalom szítására mint teljesen alkalmas egyén, Moszkvából útnak indult, sőt Magyarország területére lépett, akkor már a bűncselekmény végrehajtását megkezdte. Mi ez a bűncselekmény? Az 1921. évi III. t.-c. 1. §-ába ütköző, az állam és társadalom törvényes rendjének felforgatására irányuló büntett. A megbízott tehát az utasítások, a pénz és más propagandaeszközök átvételével és az ország területére való lépéssel hozzáfogott a mozgalom megindításához, a vagyontalanok osztályának kizárólagos uralma létesítése végett. Annnyival is inkább megáll ez a felfogás, mert az illető rendszerint hamis útlevelel utazik vagy utazásának céljával oly körülmény van beírva útlevelebe, amely nem felel meg a valóságnak, tehát a mozgalommal összefüggőleg és annak céljára máris befejezett bűncselekményt követett el.

A megbízottat tehát a fent megjelölt bűncselekménynek kísérlete terheli a Btk. 65. §-a szerint, ha pedig hamis útlevelel van nála s így a Btk. 391. §-ába ütköző közokirathamisítás büntetetének gyanúja is terheli, a cselekmény az 1921. évi III. t.-c. 2. §-ának 3. pontja alá esik.

De tegyük fel, hogy a megbízott magatartása és hebizonyult cselekvése nem megy túl az előkészület fogalmán, amely az 1921. III. t.-c. értelmében, mint ilyen, nem büntendő. Ez esetben a megbízott két más bűncselekménnyel gyanúsítható a moszkvai III. internacionalel való összeköttetése és a vállalt megbízatás alapján.

Az egyik a Btk. 157. §-ába ütköző lázadásra irányuló szövetség, mert amint mondtuk, a III. internacionale szervei az egész világ törvényes uralmi rendszere, tehát a magyar uralmi rendszer ellen is irányuló csoportosulás, amellyel a megbízott kétségtelenül szövetkezett.

A másik az 1921. III. t.-c. 1. §-ának 2. bekezdésébe ütköző vétség, mert a kérdésben forgó megbízott a III. internacionale-nak a magyar állam és társadalom törvényes rendje ellen irányuló mozgalomát és szervezkedését azzal, hogy magát annak zsoldjába felvételre, a magyarországi bolsevista mozgalom céljaira agitátornak kiképezette, előmozdította.

A gyanúsítottat, minthogy rendes foglalkozása és állandó lakhelye nincsen, a Szut. 312. B. 8. pontja alapján el kell fogni.

155. Kérdés. Tilos cselekményt követ-e el az, aki egy megtámadott egyénnek segítségére siet, de ez a megtámadott tiltakozik a segítség ellen. A segítségre siető azonban a tiltakozásra nem hallgat, megvédi az illetőt s eközben súlyos testi sértést követ el a támadón?

Válasz. Ezt a kérdést a Btk. 79. §-a alapján kell eldönteni. A törvény jogos védelemnek tekintí azt is, ha valaki minden felhívás nélkül, saját jószántából vagy akár a megtámadott tiltakozása ellenére is elhárítja vagy elhárítani megkísérli a másnak személye vagy vagyona ellen irányuló jogtalan és közvetlen támadást.

Elvileg tehát azt mondhatnók, hogy az illető segítségül menő egyén nem követett el tilos cselekményt.

Mínhogy azonban a törvény a jogos védelem megállapításához azt a feltételt fűzi, hogy az a támadás elhárítása végett szükséges legyen, ennek megállapítása pedig sokszor nem is egyszerű jogi kérdés s mindenesetre az ítélelbíróság feladata, a csendőrnök az elkövetett súlyos testi sértés miatt az illetőt fel kell jelentenie.

156. Kérdés. Egy nő elhajtotta méhmagzatát. Súlyos fertőzést kapván, kénytelen volt orvoshoz fordulni. Az orvos gyógyítás alá vette a nőt, de az esetet nem jelentette be a hatóságoknak. Mulasztást követett-e el az orvos s ha igen, mulasztása kimeríti-e bűncselekmény tényálladékát?

Válasz. Az elvetélések kötelező bejelentéséről a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter 1924. évi 3500. sz. rendelete intézkedik. Ebből a rendeletből azonban nem tűnik ki világosan az, hogy bejelentő kötelezettség terhelné azt az orvost is, akihez a méhmagzat elhajtása következtében megbetegedett nő gyógykezelés végett fordul. Ez a rendelet ugyanis általában a bábákat terheli az elvetelés hatósági bejelentésével, az orvost annyiban, hogy ha elvetéleskor orvosi segítséget nyújtott, a bába felvette szülési jegyzőkönyvet tartozik aláírni. Ha az orvos a szülési jegyzőkönyvet nem írja alá, a 95.000. B. M. 1902. sz. rendelethez képest kihágást követ el.

A népjóléti és munkaügyi miniszter idézett rendeletének célja a magzatelhajtásnak, mint a nemzet erejét pusztító káros tényezőnek a rendelkezésre álló minden eszközzel való kiküszöbölése s a magzatüzés elterjedt bűncselekményének megakadályozása a lehetőség határain belül.

Ezt a célt kétségtelenül veszélyezteti az az orvos, aki a tudomására jutott mesterséges elvetéléssel kapcsolatos bűnös üzelmeket elhallgatja. Ámde egyrészt a magzatelhajtás bűncselekményével kapcsolatosan magánemberre feljelentési kötelezettség nem róható, másrészt az orvos a beteg titkát köteles megőrizni.

Szó lehet ugyan arról, hogy magasabb erkölcsi parancs, a nemzet egészségének védelmével járó polgári kötelesség, az orvosi titoktartás szintén erkölcsi (és egyúttal jogi) kötelezettségét ily esetben megszünteti, ez azonban vitatható álláspont s a rendelet hiteles magyarázatára csak az illetékes, aki a rendelet alkalmazására hivatott.

A csendőri különben helyesen jár el, ha a fent idézett rendelethez hivatkozva, az esetről jelentést tesz az elsőfokú közegészségügyi hatóságoknak. Ennek módjában van az esetet megfontolás tárgyává tenni s az orvos ellen esetleg eljárást indítani.

157. Kérdés. Mily szerepet játszik az életkor a büntetőjogban a bűnvádi felelősség szempontjából?

Válasz. A 12. életévét még be nem töltött kiskorú ellen, bárminő büntetendő cselekményt követett is el, bűnvádi eljárást nem szabad indítani.

A 12. év betöltésével azonban még nem állapítható meg mindig a felelősség és beszámítás. Ugyanis a Btk. és a Bn. a serdülő kort, amely a 12. év betöltésétől a 16. év betöltéséig terjed, oly életkornak tekintí, amelyben a beszámítást esetről-esetre a bíró köteles megállapítani. A bírónak azt kell eldöntenie, hogy a büntettet vagy vétséget elkövető fiatalokorának a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége megvolt-e a bűncselekmény elkövetésekor. Akinek ez az értelmi és erkölcsi fejlettsége nem volt meg, azt beszámítást kizáró ok miatt fel kell menteni. Aki ellenben fel tudta ismerni a bűncselekményt, az ellen a következő intézkedéseket teheti a bíróság: dorgálás, próbára bocsátás, javító nevelés, fogház- vagy államfogházbüntetés. Az a cselekmény, amely a törvény szerint büntett, az intézkedéssel vétséggá minősül. A serdülő korban lévők ellen tehát mindig meg kell indítani a bűnvádi eljárást, de a bíró legelőször a fiatalokorú beszámíthatóságát köteles vizsgálni a fentiek értelmében.

A 18. életév betöltésével kezdődik általában a büntetőjogi felelősség és beszámítás, vagyis a büntetőjogi nagykorúság. Azonban a törvény még a 18—20 éves életkort is még méltányolja annyiban, hogy aki a büntett elkövetésének idején

életkorának huszadik évét még nem haladta túl, halálra vagy életfogytig tartó fegyházra nem ítéltető.

A fiatalokorú (esetleg a 20. életéven felül is), habár a Btk. egyéb tekintetben kifejezetten nem veszi figyelembe, a bíróság általában enyhítő körülménynek szokta tekinteni a büntetés kiszabásánál.

Megjegyezzük még itt, hogy a bűnvádi felelősségre nem vonható fiatalokorúakkal, valamint a bűncselekményt elkövető gyermekkorúakkal szemben hatósági intézkedéseknek lehet helye, mert a gyermeket a házi fegyelem gyakorlására jogosított személynek, iskolai hatóságoknak lehet megfenyíté végett átadni, ha pedig a gyermek züllésnek indult, a gyermeket állami menhelyre lehet vinni, a gyámhatóság pedig javító nevelésért is elrendelheti; a bűnvádi felelősségre nem vonható fiatalokorúakkal szemben ugyanily intézkedésekre jogosult a hatóság, azzal a különbséggel, hogy a javító nevelést ily esetben a bíróság rendeli el.

Az aggkor a Btk. értelmében nem zárja ki a beszámítást. A törvény csak egy helyen méltányolja az aggkort, t. i. ha a tettes aggkoránál fogva a rá kiszabandó fegyházbüntetés nagyon is súlyosnak mutatkoznék, a bíróságnak szabadságában áll a fegyház helyett megfelelően meghosszabbított börtönbüntetést kiszabni. Természetes azonban, hogy ha az adott esetben az öregség a tettes szellemi erejét kétségtelenül meggyengítette, a bíró ezt éppúgy enyhítő körülménynek fogja tekinteni, mint az ifjúkort.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Jelentéktelen adatból nagy eredmény.

(Vida István alhadnagy, győri szakaszparancsnok adatai alapján.)

1919 szeptember 2-án Győrszentiván község határában, a vasútállomás közelében Otoltics József győrszentiváni lakost több lött sebbel holtan találták, a legeltetésre vitt lova pedig a mezőről eltűnt. A győrszentiváni örs az eset tudomásulvétele után a nyomozást megkezdte és megállapította, hogy rablógyilkosság esete forog fenn. Az elkövetés a kommunizmus utáni időben, román megszállás alatt történt, amikor a közbiztonsági állapotok nagyon bizonytalanok voltak s így a tettes utáni nyomozás eredménytelen maradt, sőt a gyakori pótnyomozás sem tudott fényt deríteni az esetre, bár úgy az örs, mint a járásparancsnokság mindent elkövetett annak kiderítésére.

1923 március 27-én Vida István tiszthelyettes, győri járásparancsnokhelyettes, járása községeit portyázta, miközben bizalmi embereit is felkereste. Ezek egyikétől arról értesült, hogy az a hír forog közszájon, hogy a dunaszentpáli községi bíró birtokában már évek óta egy lopásból származó ló van, bár ezt bizonyítani senki sem tudja.

Vida tiszthelyettes a hallottak után elhatározta, hogy a ló eredetére nézve puhatolni fog.

Tapintatosan kellett ebben az ügyben eljárni, mert a bíró köztisztviselőben álló ember volt, az egész járás legtekintélyesebb bírója. Vida tiszthelyettes tehát útját Dunaszentpál felé vette s útközben Gyulamajor táján találkozott egy Kaszás nevű győrszámolyi kocsmárossal, aki

kocsival ment és azt mondotta, hogy a szentpáli bíróhoz megy borjút venni. A kedvező alkalom itt volt tehát, hogy Vida tiszthelyettes a bíró istállójába bemehessen és a lovait megtekintse, gondolva, hogy majd azalatt, míg a bíró a kocsmárossal a borjúra alkuszik, érdeklődés ürügye alatt ő is bemegy az istállóba s feltűnés nélkül megnézheti a lovakat. Felült tehát a kocsmáros mellé a kocsira és vele ment Dunaszentpálra. A községi bíróhoz megérkezve, a kocsmáros a borjú után érdeklődött, azt megnézni együtt kiméntek az istállóba s Vida tiszthelyettes is velük ment. Azalatt, míg nevezettek a borjúra alkudtak, Vida tiszthelyettes megtekintette a lovakat. A bírónak volt három sötétpej, egy sárga lova, ezenkívül két nagyobb és egy kisebb, kb. egyhónapos csikaja, melynek anyja a sárga volt. Vida tiszthelyettes, miközben a lovakat megdicsérte, megkérdezte azt is, hogy a lovak honnan valók? A bíró azt felelte, hogy részben saját nevelései, a sárgát pedig évekkal ezelőtt vette. A kocsmáros időközben elment, Vida tiszthelyettes pedig bement a bíró lakásába, hol mintegy félórát tartózkodott, közömbös dolgokról beszélgetett a bíróval, majd elbúcsúzott és folytatta útját. Útközben magánjegyzeteit nézegette s azok között egy 1919-ben elkövetett lólopást talált, azonban a ló leírása nem volt a jegyzékbe bevezetve. Arra még nem is gondolt, hogy éppen erről a lóról lehet szó.

Este 7 órakor a hédervári őrsre érkezett. Közölte az őrsparancsnokkal az észleleteit, aki jelentette neki, hogy ő is hallott már erről, puhatolt is az ügyben, de eredménytelenül, különben is ez úgysem lehet igaz, hisz a bíró köztisztviselőként álló ember, akiről nem lehet ilyen dolgot még csak feltételezni sem. Azt is megemlítette, hogy ha igaz lenne is, hogy a ló lopásból származik, akkor sem beszélne róla, mert nagyon félnek a bírótól, aki igen szigorú ember.

Vida tiszthelyettes másnap reggelig tartózkodott az őrsön s útbaindulása előtt meghagyta az őrsparancsnoknak, hogy azonnal rendeljen ki egy járőrt Dunaszentpálra, ott ebben az ügyben ejtse meg a nyomozást és ha megállapítást nyer az, hogy a ló lopásból származik, úgy azt csikójával együtt vegye őrizetbe, neki pedig a nyomozás eredményéről telefonon tegyen azonnal jelentést. Azt is meghagyta, hogy a járőr különös figyelemmel vizsgálja át a lójárlatokat s ha azokon szabálytalanságokat talál, úgy vegye őrizetbe azokat is.

A járőr Dunaszentpálra a bírót a ló holszerzésére vonatkozólag kikérdezte, mire a bíró azt felelte, hogy a sárga lovat évekkal ezelőtt ismeretlen cigányoktól vette. A ló vételekor kapott járlatot azonban nem tudta előmutatni s erre vonatkozólag azt adta elő, hogy mint régi járlatot, a szolgabírói hivatalnak beszolgáltatta, azonban, hogy a tulajdonjogot mégis igazolhassa, két újabb keletű járlatot mutatott fel, melyeket már ő állított ki, minthogy ő volt a községben a járlatkezelő. Ezeket a járlatokat a járőr szabálytalannak találta, törölések voltak bennük, az írás el volt mosódva, ennél fogva azokat őrizet alá vette s a győri szolgabírói hivatalnak beszolgáltatta.

A járőr a nyomozás eredményéről Vida tiszthelyettesnek telefonon jelentést tett, aki Győrben bement a szolgabírói hivatalba s betekintésre elkérte a kérdéses járlatokat. A járási állatorvossal vizsgálgatták ezeket, melyeket az állatorvos is szabálytalannak talált. Vida tiszthelyettes ezután a két járlatot a további nyomozás lefolytatása végett kikérte a szolgabírói hivataltól. A főszolgabíró a járlatokat kiadta. Ugyancsak ezen alkalommal kérte Vida tiszthelyettes a bíró által állítólag beszolgáltatót eredeti járlatot is, amiről azonban a szolgabírói hivatalban semmit sem tudtak. Vida tiszthelyettes ekkor ki is jelen-

tette a főszolgabírónak, hogy erős a gyanuja, hogy a háttérben nagyobb bűncselekmény lappang. Ekkor ugyanis már arra gondolt, hogy hátha a ló a Győrszentivánon 1919-ben elkövetett rablógyilkosságból származik, annál is inkább, mert a gyilkosság elkövetésnek napja megegyezett azzal a nappal, melyet a bíró a ló megvásárlása napjának bemondott. Felhívta tehát Pethó Lajos tiszthelyettes, győrszentiváni őrsparancsnokot és utasította, hogy kérdezze ki Otolics József özvegyét arra vonatkozólag, hogy milyen volt az eltűnt lovuk s hogy felismerné e még azt? Az őrsparancsnok egy óra múlva jelentette, hogy az asszony a lovat felismerné s bemondotta annak pontos leírását is. Ez a leírás pontosan megegyezett a járlatokba bevezetett adatokkal, így most már Vida tiszthelyettes gyanuja még inkább megerősödött.

Utasította a győrszentiváni őrsparancsnokot, hogy az asszonyt egy olyan ember kíséretében, aki a lovat szintén ismerte, a másnap reggeli vonattal küldje Hédervárra, honnan a ló felismerése végett egy járőrrel majd el fognak menni Dunaszentpálra. A hédervári őrsnek meghagyta, hogy a másnap odaérkező Otolicsnéval egy járőr menjen el Dunaszentpálra a községi bíróhoz és a lovat tekintsék meg. Utasította az őrsöt arra is, hogyha Otolicsné a lovat sajátjának ismeri fel, akkor a lovat vegyék őrizetbe, Otolicsné pedig egy jelentés kíséretében küldjék be hozzá Győrbe.

Otolicsné és a vele jött társa Dunaszentpálon a lóban az Otolicstól elrabolt lovat határozottan felismerték. Így most már tisztázva lévén, hogy a ló rablógyilkosságból származik, a járőr azt csikájával együtt őrizetbe vette és Vida tiszthelyettesnek az esetről Győrbe jelentést küldött.

Az eddigiek alapján Vida tiszthelyettes most már mit sem késlekedve, a nyomozást a győrszentiváni őrsparancsnokkal együtt bevezette s a községi bírót a ló holszerzésére nézve bizalmi egyének jelenlétében kikérdezte. A bíró előadta, hogy a lovat 1919 szeptemberében négyezer koronáért két ismeretlen cigánytól vásárolta. Azt is előadta, hogy a lóról adott ugyan járlatot, amit ő a szolgabírói hivatalnak beszolgáltatót, ezt azonban igazolni semmivel sem tudta. Előadta, hogy a ló bűnös úton szerzéséről tudomása nem volt.

Vida tiszthelyettes átvizsgálta a járlatkönyvet is, melyet a bíró vezetett. Ebben megtalálta 1919 szeptember havában bevezetett azt a tételt, ahol a vásárolt lóról szóló járlatot a bíró beiktatta és annak alapján, hogy a tulajdonjogot igazolhassa és hogy a lovat magára átruházza, egy új járlatot állított ki. Ekkor derült ki az is, hogy az új járlatot nem a bíró, hanem annak egyik fia állította ki és írta alá atyja nevét. A járlatiktatóba a cigányoktól állítólag kapott járlatból egy nemlétező „Szarát” nevű község volt bevezetve, mint a járlat kiállítás helye. Vida tiszthelyettes most már látta, hogy a ló vásárlása körül is szabálytalanság történt, mert azt járlat nélkül cigányoktól vásárolták, azonkívül okirathamisítás is fennforog, a járlatiktatókönyvet tehát őrizetbe vette.

Vida tiszthelyettes azon további kérdésére, hogy a cigányokat, akiktől a lovat vette, ismeri-e, a bíró azt felelte, hogy azokat nem ismeri, arra azonban emlékszik, hogy az áldomásivásnál a Győrzámolyon lakó Rigó József cigány is résztvett. Miután Rigót Vida tiszthelyettes személyesen ismerte, tudta azt is, hogyha esetleg nem is részes ebben az ügyben, de tudnia kell neki a tettesek nevét s ezeket ő meg is fogja mondani. Egy járőrrel küldött érte a zalaegerszegi táborba, ahol egy csempészési ügyből kifolyólag már hosszabb idő óta internálva volt. Az internáló tábor Rigót kiadta, kit Vida tiszthelyettes Győrben

a rendőrségen kikérdezett. Rigó előadta, hogy 1919 szeptemberében a győri Lakatos Pista cigány Pista nevű fia, aki akkor 13—14 éves lehetett, egy Kolompár Joka nevű budakalászi cigánnyal vitt hozzá egy lovat, mely a Pista cigány kocsija után volt kötve s melyről azt mondotta, hogy Dunaszentpálra viszi a bíróhoz eladni. Arról, hogy hol szerezték a lovat, nem szóltak semmit sem, később azonban kérdezősködésére elmondották, hogy a lovat román katonáktól vették. Beismerte azt is, hogy az áldomásból ivott és a bírótól 100 korona alkuszdíjat is kapott, mert előzőleg a bíró már több ízben mondotta neki, hogy szerezzon számára egy jó lovat. Arra a kérdésre, hogy az általa említett cigányok jelenleg hol tartózkodnak, csak annyit tudott mondani, hogy Kolompár Joka évekkal ezelőtt egy betöréses lopásért valamelyik fegyházba került s talán még most is ott van. A másik cigányról nem tudott semmit.

Vida tiszthelyettes találomra felhívta a soproni fegyház igazgatóságát és érdeklődött, hogy nincs-e ott Kolompár Joka mint fegyenc elzárva? A válasz — Vida tiszthelyettes nagy öröme — igenlő volt. Az igazgatóság közölte vele, hogy a kért cigány ott tölti büntetését. Erre a győri őrsől egy járőr ment ki a soproni fegyintézetbe s magával vitte a Kolompár Jokát kikérő megkérését.

Közben egy járőr a Pista nevű cigány után nyomozott Győrben a cigánytelepen, amely nyomozás azonban eredményre nem vezetett. Vida tiszthelyettes most újból Rigót kérdezte ki, aki előadta, hogy — mert már hosszabb ideje internálva van — nem tudja, hogy a Pista merre jár, azt azonban tudja, hogy régebben Csornán volt a kedvese, nagyon valóságos, hogy most is ott lehet őt megtalálni. Vida tiszthelyettes telefonált a csornai őrsnek, melynek sikerült a Pista nevű cigányt a csornai cigányok között megtalálni, akit azután Győrbe kísért a csornai őrs egyik járőre. Pista a lólopást úgy adta elő, mint Rigó. Előadták együttesen, hogy a bíró a ló árából akkor csak 1600 koronát fizetett ki, Rigónak alkuszdíjat adott s az ottani kocsmában áldomást fizetett. A többi pénzt azért nem fizette ki, mert ki akarta próbálni a lovat, hogy nem kehes-e.

Az áldomás után Kolompár Joka Győrből ismeretlen helyre távozott, Pistát pedig megbízta azzal, hogy a vételár még hátralévő részét vegye fel. Pista ezt később fel is vette és mert Kolompár nem jelentkezett, a pénzt elköltötte.

Előadták még, hogy a ló eladásakor a bírónak járlatot nem adtak. Lakatos Pista még hozzáfűzte, hogy Kolompár Jokát annak idején a ló holszerzésére megkérdezte, aki neki azt mondotta, hogy román katonáktól vette. Mikor ő ebben kételkedett, Kolompár Joka azt mondotta neki, hogy ne firtassa a dolgot, Győrszentivánból hozta a lovat.

Eközben megérkezett a járőr Sopronból Kolompár Jokával. Szembesítették Lakatos Pistával és Rigóval, akik felismerték benne a cigányt, aki nekik a lovat hozta.

Vida tiszthelyettes az eddigiek után biztosra vette, hogy Otolicsot Kolompár gyilkolta meg s nevezett erre vonatkozólag kikérdezés alá vette. Kolompár Joka a gyilkosságról mitsem akart tudni, még azt is tagadta, hogy valaha Győrben vagy Győrszentivánon járt volna. Később azonban a ló eladását beismerte azzal, hogy ő a lovat román katonáktól vette.

Hosszabb kikérdezés után azonban, mivel látta, hogy tagadása nem használ, mert a csendőrök már úgyis mindent tudnak, beismerte, hogy Otolicsot ő gyilkolta meg, 4 vagy 5 pisztolylövéssel. A pisztolyt, amelyet román katonáktól vásárolt Budapesten, odahaza Budakalászon egy kert

végében elásta. Vida tiszthelyettes természetesen nem elégedett meg a gyanúsított pusztá beismerésével s a pisztoly megkerítése végett Kolompárral Budakalászára utazott. Bár a cigány megmutatta azt a helyet, ahová a pisztolyt elásta, az nem volt fellelhető, mert azóta egy földomlás a helyszínt teljesen megváltoztatta.

Egyéb bizonyíték tehát nem volt, mint a gyanúsított beismerése. Ismerve a cigányok ravaszságát, előrelátható volt, hogy a gyanúsított beismerését a főtárgyaláson vissza fogja vonni. Budakalászáról visszajövet tehát Vida tiszthelyettes Győrszentivánon Kolompár Jokával kiszállt a vonatból, két bizalmi egyént vett magához s ezek előtt felszólította Kolompárt, hogy vezesse el őket arra a helyre, ahol a gyilkosságot végrehajtotta. Kolompár Joka elvezette a járőrt és a bizalmi egyéneket arra a pontra, hol Komáromból gyalog jövet letért a vasúti töltésről, majd kanyargós utakon, szőlők között menve elértek arra a helyre, ahol a gyilkosság történt. Megmutatta, hogy Otolicsot hol lőtte agyon s utána a kukoricásban hol rejtette el a hullát. Hogy négy év elteltével ily pontossággal meg tudta mutatni azt a helyet, ahol tettét elkövette s ahol azután a meggyilkolt hulláját annak idején meg is találták, ezt annál is inkább megdönthetetlen bizonyítéknak lehetett tekinteni, mert tavasz lévén, a mező képe egészen más volt, mint a gyilkosság elkövetésekor.

Kolompár Joka megmutatta azt a helyet is, ahol a lórol levette a szerszámot, ahol felült a lóra s amely úton a győri országútra kiment. Elmondta, hogy a gyilkosság elkövetése előtt Otolicsotól cigarettát kért, aki azonban az öklével megfenyegette és elzavarta azzal, hogy csavargónak nem ad cigarettát. Erre nagyon elkeseredett, kivette kabátja alól a derekára kötött Steyer pisztolyát s ezzel közvetlen közelből 4 vagy 5 lövést adott le Otolicsra, aki holtan esett össze. Tette elkövetése után a hullát a közeli kukoricásba húzta, a lovat pedig elvitte magával.

Ezek alapján immár beigazoltnak látszott, hogy a gyilkosságot Kolompár Joka követte el, ezért a soproni fegyintézetnek azon értesítés kíséretében adta át a járőr, hogy büntetésének kitöltése után ne helyezték szabadlábra, hanem a győri kir. ügyészségnek adják át. A Lakatos Pista és Rigó nevű cigányokat tényvázlal kíséretében a győri kir. ügyészségnek adták át.

A dunaszentpáli községi bíró — mert szökésétől tartani nem kellett — szabadlábon maradt, feljelentették azonban okirathamisítás és orgazdaság miatt.

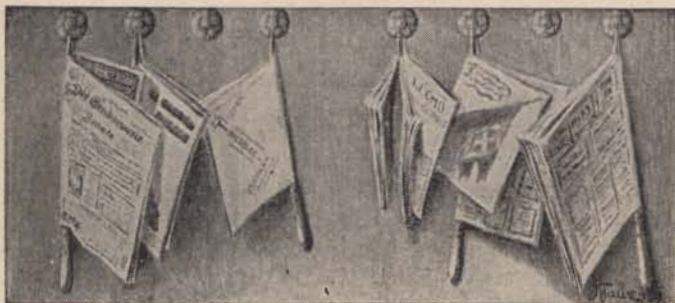
A győri kir. törvényszék Kolompár Jokát hat évi börtönre ítélte. A bíró által elkövetett okirathamisítás és orgazdaság ügyében elévülést állapítottak meg. Lakatos Pistát felmentették, Rigót 6 havi fogházra ítélték.

Kolompár Joka — mint előre sejteni lehetett — beismerését visszavonta a főtárgyaláson, azonban a bíróság azon az alapon, hogy a tett színhelyét és az oda vezető utat teljes pontossággal meg tudta mutatni, a vádat beigazoltan látta s ez alapon hozta meg marasztaló ítéletét.

Ez az ítélet az ügyész felebbezése folytán a tábla elé került, mely a törvényszék ítéletét megváltoztatta és Kolompár Jokát 10, Lakatos Pistát 1 évi börtönre ítélte, Rigó büntetését pedig helybenhagyta. Ugyancsak helybenhagyta a községi bíró ügyében hozott határozatot is.

*

A nyomozás főérdeme abban rejlik, hogy Vida tiszthelyettes egy elejtett kijelentésből kiindulva, egy köztisztelőben álló emberrel szemben megindította a nyomozást, ebből az egy kijelentésből bogozta ki az egész bűncselekmény tettesét. Fáradhatatlan kitartás, teljes szolgálati buzgalom, öntevékenység és észszerű következtetés hozta meg a sikert.

LAPSZEMLE.

(Olaszország.) Fiamme d'Argento.

1930. 7. szám.

A vezetohelyen G. M. Ferrari bolognai egyetemi tanár az olasz hazát dicsófti. Szerinte Olaszországot megverhetik, megcsúfolhatják, elárulhatják, legyőzhetik, megérheti Olaszország tegnapi barátainak háládatlanságát, mégis igazságos, nagylelkű és dicsőséges ma, ez lesz holnap, ez lesz évszázadokon keresztül és mindig.

Tommaso Legramanti carcinai örsbeli örvezető éjjel másodmagával kerékpáron portyázott a Berescia és Gardone közötti országúton. Egy ismeretlent tetten ért, aki egy kerítésen akart átmászni. Az, a járört megpillantva, futásnak eredt. A járör kerékpáron üldözőbe vette, a sötét éjszakában az örsvezető nekihajtott egy kavicsrakásnak, lebukott a géperől és koponyaalapi törést szenvedett.

A pinerolai lovasiskolában 1930 október 1-től 1931 június 30-ig lovastanfolyamot tartanak, melynek az a célja, hogy a lovas fegyvernemek altisztjei a lovaglásban magasabb kiképzést nyerjenek. A csendőrség ebbe a tanfolyamba 2 altisztet vezényel, kik legalább 2 évi szolgálati idővel rendelkeznek és akik kötelezik magukat arra, hogy a tanfolyam elvégzésének idejétől számítva legalább még 2 évig szolgálni fognak.

A lap közzéteszi a csendőrség 116 éves évfordulója alkalmából a csendőrségi alap javára befolyt adományokat. Így a próbacsendőrk iskola növendékeinek egyhavi gyűjtése 1463 lírát eredményezett. Michele Petracchi csendőr 200 lírát küldetett be azzal a magánszeméllyel, aki ezt az összeget neki egy eredményes szolgálati ténykedése fejében jutalomként felajánlotta. Az egyik vidéki takarékpénztár 1000 lírát adományozott az alap céljaira.

Hosszú cikket szentel a lap a podgorai harcok 15 éves évfordulójának. A világháborúban 1915 július 19-én az osztrák-magyar állások ellen intézett támadásokban résztvett egy olasz csendőrszere. Az ezredet az egész csendőrség állította ki, javarészen régi, hosszú szolgálati évekkel bíró emberekből. Az alantós tisztek, 50 éven felüli századosok, őrmesterek 18—20 szolgálati évvel. A csendőrszere a Podgorán fekvő 240 magaslati ponthoz került, a „Casala” és „Ré” gyalogdandárok közé. A cikkíró leírja az állásharc nehézségeit, idegeket felőrölő napjait. Tévesen 28 cm-es osztrák-magyar tarackról beszél, holott nekünk ilyen ürméretű tarackunk nem is volt. Július 19-én az állásokban az a hír terjedt el, hogy az olasz csapatok általános támadást fognak indítani az osztrák-magyar állások ellen. A csapatok közt finom „Marsala” bort és kétszersültet osztottak szét. A támadás 11 óra 30 percor indult meg. A megtámadandó magaslatnak Kálvária-hegy volt a neve. Az osztrák-magyar puska-, géppuska- és ágyútűz rettenetes hatását a cikkíró a következőképpen írja le: „A támadás első órája után a zászlóaljok már csak századok voltak, két óra elmúltával a századok szakaszokká olvadtak össze, 3 óra múlva már csak rajok léteztek. De ez a pusztító tüzhatalás sem tudta megrendíteni az olasz csendőröket.” Érdekes, hogy a cikkből nem lehet pontosan kivenni, hogy a támadás milyen eredménnyel járt. Kézításáról nem emlékezik meg a cikkíró. Ir meghólyított földről és arról, hogy ott a csendőrök beásták magukat. Ebből az elért vonalból lett az az állás, melyről a haditörténelem mindig a „Carabinierik lövészárka” címen fog megemlékezni. Ezen a lövészárkon túl 1915 július 19-ét követően több mint egy esztendőn keresztül egyetlen támadás se tudott tért nyerni, dacára annak, hogy ezen a ponton az olasz hadvezetőség egymásután több gyalogezredet rendelt támadásra. Csak 1916. augusztus 16-án sikerült a „Casala” gyalogdandárnak ezt a cikkíró szerint „pokoli-hegyet” elfoglalni.

Nyolcoldalas cikk keretében foglalkozik a lap Lélü fran-

cia ezredesnek a „La Gendarmerie” című francia csendőrségi lapban megjelent cikke nyomán a német csendőrséggel. Részletesen ismerteti a német csendőrség rendeltetését, szervezetét, kiegészítését és szolgálatát. Kiterjeszkedik a német csendőrség fegyelmi viszonyaira, szolgálatának mikénti végrehajtására, a legénység elhelyezésére, öltözékére, felszerelésére, fegyverzetére és javadalmazására. Technikai felszerelés alcím alatt kiemeli a cikkíró, hogy minden német örsnek van egy 10×15-ös fényképezőgépe. Minden csendőrnek kell tudni fényképfelvételeket csinálni és azokat laboratóriumilag ki is dolgozni. A rendes fegyverzetén kívül a német csendőr gumibottal is el van látva. Minden csendőrnek van kerékpárja, melyért a kincstártól a beszerzési költségen kívül karbantartási és üzemátalányt is kap. Öt év múlva a kerékpár átmegegy a csendőr tulajdonába. Minden kiküldötött örsnek van távbeszélő állomása és a csendőröknek képeseknek kell lenni arra, hogy a híreket gyorsírással felvegyék. Befejezésül megjegyzi a cikkíró, hogy a német csendőrök hazájukban nagyfokú tiszteletnek és megbecsülésnek örvendenek. A világháború befejezése óta a német csendőrség nem kezei többé a hadsereg részét, szervezete és jellege teljesen polgári. A csendőrök korlátozás nélkül résztvehetnek úgy a politikai, mint társadalmi és egyesületi életben. Nem ritka az olyan csendőr, aki például állomáshelyén a tűzoltók főparancsnoka, vagy valamelyik politikai párt helyi tagozatának az elnöke. Azzal fejezi be a cikket, hogy a német csendőrök meg vannak elégedve ugyan sorsukkal, de azért visszasírják régi katonai jellegüket és szervezetüket.

Július 19-én Rómában, a II. Viktor Emánuel nevét viselő laktanyában kettős ünnepség folyt le. A csendőrség az ünnepség keretében áldozott a podgorai harcokban elesett csendőrök emlékének és ugyanakkor tették le az új próbacsendőrk a szolgálati esküt. Az ünnepségen a csendőrség főparancsnokának helyettese, a tábornoki kar számos tagja, a Rómában állomásozó összes csapatok küldöttségei vettek részt. A kivonult csendőrzászlóaljokon kívül a hadsereget egy teljes díszbeöltözött vértesszázados képviselte. Megjelentek az ünnepségen zászlójukkal a tartalékos csendőrök egyesületei is. A tábori mise, az elhangzott ünnepi beszédek és az ujonc próbacsendőrk eskütétele után a csapatok díszmenetben vonultak el a csendőrség zászlója és az előkelőségek előtt.

A vidéken lefolyt hasonló ünnepségekről a lap számos tudósításban számol be és azokról több jól sikerült illusztrációt hoz.

—O—

Ausztria. (Der Gendarmeriebeamte.)

118. szám.

Ausztriában a háború után „anyáknapiját” rendszeresítettek, amelyet minden évben megünnepelnek. A lap az ünneplés mellett a nagyon is szükséges anyagi támogatásra hívja fel az illetékesek figyelmét.

Dr. Kimmel József csendőrszere szemléelő folytatja az új büntető törvénykönyv tervezetéről megkezdett (általunk is közzétett) ismertetését. Az új tervezet két részre oszlik és pedig „Általános” és „Különös”. Előbbi 11 fejezetből, utóbbi 36 fejezetből áll.

Az általános rész 1. fejezeténél a cikkíró kiemeli, hogy az új tervezet nemcsak az osztrák területen, hanem az osztrák tengeri hajókon és repülőgépeken elkövetett bűncselekményekre is már érvényvel bír, még pedig tekintet nélkül arra, hogy a hajó vagy repülőgép pillanatnyilag hol tartózkodott.

A 2. fejezet a büntetendő cselekmény fogalmáról, a beszámíthatóság, tévedés és önvédelemről szól. A 3. fejezet a kísérlettel foglalkozik és többek között leszögezi, hogy a jövőben a kísérlet csak a büntetetté lesz általánosan büntetendő, míg a vétségeknél csak, ha külön megállapították.

A 4. fejezet a büntetéseket három csoportba osztja: 1. tettes, 2. felbujtó, 3. bűnszeg.

Az 5. fejezet a büntetések neveit ismerteti, eszerint van pénz és szabadságvesztés büntetés. Utóbbi lehet: a) fegyház, b) börtön, c) egyesfogság.

Dohna gróf pórt indított Ludendorff német tábornagy ellen, mert azt állította róla, hogy mint szabadkőművesnek előzetes tudomása volt arról, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös meg akarják gyilkolni, de semmit sem tett, hogy azt megakadályozza. Fendrich L. ennek kapcsán felhívja a figyelmet az Amalthea kiadásában megjelent „Die Freimaurer” (A szabadkőművesek) című könyvre s kivatatosan ismerteti a szabadkőművességnek a 18. század elejére visszanyúló keletkezését és további sorsát. Az ajánlott könyvben úgy az eszme hívei, mint annak ellenségei megszólalnak.

F. L. egy most megjelent könyv kapcsán röviden ismer-

teti azt a titkos parasztszervezetet, amely a korai középkortól egészen a 19. század végéig Észak-Bajorországban garázdálkodott. A szervezet a saját tapasztalatai vagy mások panaszai alapján sajtószerű módon megróvásban részesített egyes embereket. Tagjai egy titkos jelle éjjelkor összegyűltek a megróvásban részesítendő háza előtt, azt éktelen lármával, lövöldözéssel felkeltették s mikor a halálra ijedt bűnös megjelent, felolvasták a bűnlajstromát, amelynek szövege cinikus, sőt sértő kifejezésekkel volt tele. A szervezet tagjai az ilyen alkalommal feketére festett arccal jelentek meg, hogy fel ne ismerjék őket, a tettük színhelyéhez vezető utakat pedig örökkel lezárták. A szervezet működése azonban nem volt önzetlen, jó pénzért megszegyénítettek bárkit, sőt anélkül is gyakran csak a bosszú volt a tevékenységük indító oka.

A csendőregyesülés javaslatot tett felsőbb helyen, hogy lássák el a csendőröket nagyobb (100 m) távolságok lemérésére alkalmas anérószalagokkal, mert a gyakori közlekedési balesetknél készítenő helyszíni rajzhoz erre feltétlenül szükség van. Egszen komikus látványt nyújtanak most a csendőrök, ha egy nagyobb távolság pontos lemérésénél egy méteres mérőléccel kínlódnak.

A fennálló szabályok szerint az ellátatlan gyermek után addig illetékes a családi pótlék, amíg annak keresete évi 720 S(kb. 600 P)-nél kevesebb. Az egyesülés azt kéri most felsőbb helyen, hogy emeljék fel ezt a jövedelmi határt 1440 S-re (kb. 1200 P).

— 0 —

Poroszország. (Der Gendarm.)

14. szám.

Kurt Faenrich rendőrtisztviselő egy sematikus táblázatot készített azokról az intézkedésekről, amelyeket: 1. valamely személy eltűnése, 2. egy ismeretlen hulla fellelése esetén, tenni kell. Az intézkedésre hivatott hatóságok külön-külön sorban egy-egy kockában vannak felvéve, amely után az egyes intézkedések vezérszavai, a használandó blanketták satirozással jelölve, stb. találhatóak. (Az egész megfellel annak, mintha pl. a Szut. 422. vagy 423. pontját vezérszavakban, kockák s egyéb rajzok segítségével, szöveg helyett sémába foglaljuk.)

Japánban is gazdasági krízis van, a kormány ott is a fokozott takarékoság útjára lépett és egyebek között felszólította a tisztviselőket, hogy önként lemondanak-e a fizetésük 10%-ról. A tisztviselőknek nem kellett válaszolniuk, mert a gazdasági érdekeltségek olyan határozottsággal tiltakoztak a terv ellen, hogy a kormánynak el kellett állnia attól.

Pommern tartomány csendőregyesülésének évi rendes közgyűlésén tartott beszámolóból említesreméltó:

A vezetőség javasolta, hogy a védőkutyák számát emeljék fel. (Az a törekvés, hogy minden csendőrnek legyen kutyája.)

A körzet és osztályvezetőknek (kb. a mi szárny- és osztályparancsnokaink) kiutalt autók (tehát van nekik) fenntartására havi 25 márkát kértek. Remélhető, hogy ezt meg is adják.

A csendőrségnek motorkerékpárokkal való nagyobb mérvű ellátását a belügyminiszter nem tartja a szolgálat érdekében állónak.

— 0 —

Németország. (Deutsches Gendarmerieblatt.)

9. szám.

A Hessen tartományi csendőregyesülés üléséről szóló tudósításban említesreméltó:

A tartományi költségvetés deficitjének elűntetésére a takarékosági bizottság elnöke a csendőrséget illetőleg azt a javaslatot tette, hogy szerveztessenek nagy őrsök s osztassék be az ilyenekre 2—2 motorkerékpár. Meglepi, hogy az ülés egyik szónoka a motorizálást ellenezte s a nagy őrsöket illetőleg pedig megjegyezte, hogy az ezirányban folytatott kísérletek a terv megvalósítása ellen szólnak.

A százsországi csendőregyesülés üléséről szóló folytatólagos ismertetésből megtudjuk, hogy azon a németbirodalmi tartományok kiküldöttein kívül az osztrák csendőrség képviselői is megjelentek, mert az osztrák csendőregyesülés csatlakozott a németbirodalmi csendőregyesüléshez. A hesseni csendőregyesülés üléséről szóló fenti tudósítással ellentétben itten minden oldalról hangzották a csendőrség motorizálásának szükségességét.

Szerzett értesülés szerint felsőbb helyen megfontolás tárgyát képezi, hogy a százsországi csendőrség „Gendarmerie” (csendőrség) elnevezését porosz mintára „Landjägeri”-re (kb. „Vidéki vadásztiszt”) -nek lehet fordítani) változtassák. A szónokok ellenzik a tervet, mert „Gendarmerie” elnevezésnek 100 éves multja van.

Csak ugyan nemzeti szerencsétlenség?...

Az igazság mérlegén mérve egy és ugyanazon teljesítményért, azonos feltételek mellett, ugyanazon értéklésben, érdemben és elismerésben kellene részesíteni a harmadikat, a tizediket, az ötvenediket, akiknek nevéhez a teljesítmény fűződik, mint az elsőt! Hogy ez miért nincs így és miért kell minden babért egy Lindberghnek nyújtani úgy annyira, hogy egy Endresznek és Magyarának már aránytalanul kevés maradt volna belőle, — arra a józan ész kritikája éppen oly kevéssé tud kielégítő — az igazságosság érzetét kielégítő — magyarázatot adni, mint sok minden más ferdeségre és tökéletlenségre a földgolyó bison.

Legyünk vele tisztában: ha Endresz és Magyar pilótáknak a gépén nem törik el az egyik benzinevezető-cső és ezeknek a magyar repülőknél sikerül a nyáron átrepülniök kelet-nyugati irányban az Océánt, ez azonos teljesítmény lett volna a Lindberghével, de már ami az értéklést illeti, az korántsem lett volna azonos azzal, amit Lindbergh kapott. Lindbergh nevét megismerte, tömjénezte őt világrész, Magyar és Endresz pilóták pedig nem sokkal jutottak volna túl a hazai lapok olvasótáborán. Ezért mi, amikor hírül vettük, hogy az a bizonyos benzinevezető-cső eltört s a magyar repülőknél nem startolhattak, nem adtuk át magunkat teljesen a búsulásnak, nem tudtuk magunkat azonosítani azzal, az ujságcikkeken át befolyásolt és irányított közvéleménnyel, mely ebben a meghiusult startban kész volt mindjárt nemzeti szerencsétlenséget látni. A valóság az, hogy — bármennyire különvélemény is ez — talán inkább kell örülnünk, mint búsulnunk. Nem szabad elfelednünk, hogy ugyanabban az időben, azokban a napokban, francia pilótáknak sikerült az Océánon keresztül leszállás nélkül egyfolytában New-Yorki repülni, kelet-nyugati irányban, ami a légköri viszonyokat tekintve, körülbelül úgy viszonylik a nyugatkeleti repülési irányhoz, mint úszni az ár ellenében, illetve úszni a folyam sodrával. A magyar pilóták sikerét tehát alig vette volna a világ tudomásul, sikertelenség esetén pedig kevesebb lett volna két nagyszerű, lelkes magyar sportemberrel, akik, ha kissé kevesebbet foglalkoznak értékek és teljesítmények objektív mérlegelésével, annál többet azonban tömegpszichével, tömeghisztériával, sportörülettel és rekordlázsal, — akkor talán kevesebb rizikóval, kevesebb testi és lelki energiát igénylő vadmivel — mindegy mivel — amiben ők lesznek az elsők, valóban sikerdús propagálói lesznek a magyar névnek.

— 0 —

A honvédelmi miniszter diszpolgársága. Szeptember 19-én vette át Gömbös Gyula honvédelmi miniszter szülőfalujában, a tolnamegyei Murgán községben, diszpolgárai oklevelét. A honvédelmi miniszter édesanyjával és nővérével érkezett a községbe, amelynek határában diadalkapu várta. A diadalkapunál a községi elöljáróság élén Reich Oszkár simontornyai járási főszolgabíró üdvözölte. Az evangélikus templomban Gyalog

István lelkész elevenítette fel Gömbös Gyula néhai atyjának, a murgáni evangélikus tanítónak emlékét, Isten áldását kérve az ország nagy szülőltjére, Gömbös Gyulára. Az istentisztelet után a tarsaság átment a község háza udvarára, ahol megtartották a díszpolgár-beiktató közgyűlést. Seewald alispán beszéde után Gömbös honvédelmi miniszter mondott köszönetet díszpolgárrá való választásáért és figyelmébe ajánlotta Murgán község lakosságának, hogy bár nemet anyanyelvüek, azért ez a nemzet mégis szeretettel ölelte őket keblére és szabadon használhatják anyanyelvüket. Majd lelkükre kötötte, hogy amint évszázadokon keresztül, úgy ezután is békeben éljenek együtt magyar testvéreikkel, akikkel együtt ontottak a világnáborúban vérüket. A minisztert beszéde után Klein Antal országgyűlési képviselő a kerület nevében üdvözölte, azután pedig szűkkörű ebéd volt.

A Csendőrségi Zsebkönyv jövő évi kiadásával kapcsolatban kérjük az érdekeltektől parancsnokságokat, hogy a jévenyes kitüntetéssel bírók névsorában azokat is tüntessék fel, akik csak háborus emlékeremmel vagy csak szolgálati jellel vannak ellátva. Ezzel a névsorral kapcsolatban külön figyelmet kérünk fordítani arra, hogy általában az érdemkeresztek az egyeseknek piros szalagon vagy a vitézségi érem szalagján adományoztattak-e, mert a vitézségi érem szalagjának a kitüntetés az elmúlt években többeknél elmaradt s ez zavarokat okozott.

Fegyverhasználat. Tállya község egyik vendéglőjében szeptember 22-én az ott megtartott leventétáncmulatság alkalmával Tóth Imre I. törzsormester és Barcsik József ormszterből álló járőr Obermayer József tállyai lakost, — mert izgága módon viselkedett és verekedést akart kezdeni — rendreutasította. Obermayer erre nekiment a járőrnek és a járőrvezetőt le akarta fegyverezni. Tóth törzsormester erre a támadóval szemben szuronyfegyvert használt s a támadó nyakát átszúrta. Obermayer a helyszínen első segélyben részesítették és 20 napon belül gyógyuló sérülésével a satoraljai ujhelyi kórházba szállították. A kivizsgálást megindították.

Orvtámadás egy csendőr ellen. Frim György kistályai örsbeli csendőrt Kistálya község utcáján szeptember 21-én este 10 óra körül szolgálaton kívül, Szurmi Mátyás, Molnár Sándor és Bányai István kistályai lakosok vasvillával és kaszával felfegyverkezve, lesből megtámadták és fejére egy súlyos sérülést okozó ütést mértek. A nyomozást megindították.

Halálozás. A budapesti nyomozóosztály állományába tartozó Nagy Tamás tiszthelyettes szeptember 17-én a budapesti III. számú honvéd-és közrendészeti kórházban, hol három napja gyógykezelés alatt állott, hirtelen elhalt. A kezelőorvostól nyert értesülés szerint a halál oka csak a boncolás során lesz megállapítható.

Magyar legények cseh egyenruhában. A Pritomnost című cseh társadalmi folyóirat a most lezajlott hadgyakorlatok alapján érdekes megállapításokat és összehasonlításokat közöl a csehszlovák hadsereg különböző nemzetiségű tagjainak katonai képességeiről. Megállapítja a lap, hogy a cseh katona megszokta, hogy minden felett töprenkedjék és mindent megkritizáljon. Az a katona pedig, aki a parancsokon töpreng, nem katona. A cseh katonák között nagyon gyakori a vitatkozás a parancsokról és előírásokról. A hadgyakorlatokon meg lehetett állapítani, hogy a bevonuló tartalékosok örökké elégedetlenek, soha semmi nem jó nekik, különösen gyakran kritizálja a cseh katona előljáróját, kétségbevonja vezetőképeségét és ha valami rendkívüli teljesítményt kívánnak tőle, az előljárókat a legválogatottabb kifejezések özőnével borítja el, természetesen csak akkor, ha az előljáró hallótávolságon kívül van, mert a cseh katonát ugyanakkor egy másik tulajdonság is jellemzi: az, hogy szemtől-szembe borzasztóan retteg előljárójától. Ezzel szemben a magyar katonáról a cseh folyóirat elmondja, hogy a magyar katona igen jó anyaga a csehszlovák hadseregnek. A katonaság egyenesen jellemző kifejezése a magyarok testi épségének, szívósságuknak és edzettségüknek. Katonai foglalkozás közben erősen emlékeztetnek a kozákokra vagy a tatárookra; ők nem sokat beszélnek, nem ismernek nehézségeket és a csehekkel szemben jóval gondtalanabbak. Sorbaállítva, puskával vagy szuronnal senki sem érezheti magát annyira katonának, mint a magyar. Hát ebben az egyben igazuk van a cseheknek, de erre is rá fognak fizetni.

Gazdászati zászlósok kinevezése. Eredményesen teljesített csendőrgazdászati tiszti próbaszolgálat és a csendőrgazdászati tiszti vizsga sikeres letétele után 1930 augusztus 1-ével később meghatározandó ranggal csendőrgazdászati zászlósokká neveztettek ki: Klemm Nándor, Argyi Ferenc, Hartner László, Horváth Károly, Engelmann Andor, Podhradzky Butyiri Aurél és Fangler Gábor karpaszomány viselésére jogosult

örmsesterek. A kinevezések a Csendőrségi Közlöny mai számában jelennek meg.

A leittasodás következménye. Mészáros Antal bányai örsbeli csendőr szabadságon volt Pápateszér községben. Egy ottani vendéglőben megtartott táncmulatságon nagy fokban leittasodott, polgári egyénnel dulakodásba keveredett, akik kardját elvették. Mészáros csendőr, amikor kardját elvették, kezével megragadta a kard pengéjét, amely baltenyerén mély sebet vágott. A lovászpatonai örs egy járóre hamarosan rendet teremtett. A kivizsgálást megindították.

Örsparancsnoki kinevezések. A m. kir. budapesti I. ker. parancsnoka Kovács Dénes I., Bányai József, Demény Sándor, Dávid Ferenc, Gegő Károly, Fodor Ferenc, Takács Szilveszter, Márton Lajos és Pakucs Ferenc tiszthelyetteseket örsparancsnokká nevezte ki. — A m. kir. székesfehérvári II. kerület parancsnoka Bosy Albert tiszthelyettes a sárszentmihályi örsre örsparancsnokká nevezte ki. — A m. kir. szegedi V. kerület parancsnoka Péntek József tiszthelyettes a nagymágócsi, Kristály András tiszthelyettes pedig az almáskamarási örsre örsparancsnokká nevezte ki.

Csendőrségi Közlöny 21. sz. — Személyi hírek. — Ideigl. nyugállományba helyeztetett: Bankó Minály I. kerületbeli tiszthelyettes. — **Névváltoztatások:** Krizsanyik József I. ker. próbacsendőri család neve „Kertész” névre, Patus István I. ker. örmester neve „Polgár” névre, Himmer Mihály II. ker. próbacsendőri neve „Hajdu” névre, Biercák Ferenc I. ker. csendőr neve „Balla” névre, Tausz Ferenc II. ker. csendőr neve „Tölgyes” névre. — **Szabályrendeletek.** — Fütési átalány megállapítása. — A belügyminisztériumi számvevőség IV. osztálya október 1-től a központi illetményhivatal (régii pénzügyminisztériumi épület) keretében folytatja működését. A nyugdíjak folyósítása tehát onnan történik, de a nyugdíjak megállapítása továbbra is a belügyminisztérium csendőrségi nyugdíjcsoportja hatáskörében marad.

Az első gázvédelmi liga Budapesten. A főváros polgársága szeptember 23-án este igen nagyszámban gyülekezett egybe a *pedagogiai Szeminárium* Maria Terézia-téri palotájának hatalmas előadócsarnokában. Az előadások tárgya a gáz-támadások elleni védekezés megbeszélése volt, — olyan tárgy, amiről eddig kevés szó esett Budapesten. Az előadó ülést Petróczy István ny. ezredes, a Nemzeti Munkavédelmi Hivatal központi elnöke nyitotta meg, aki rövid beszédében üdvözölte a megjelent notabilitásokat és a hallgatóközönséget, majd kijelentette, hogy az értekezlet célja: a gázvédelmi liga VIII. kerületi csoportjának megalakítása. Az elnöklő ezredes ezután felkérte a Munkavédelmi Hivatal egyik tisztviselőjét, hogy ismertesse annak a pályázati felhívásnak a szövegét, amelyet a „Munkavédelem” a gázvédelem előmozdítása érdekében kitűzött. A pályázatok feltételeinek ismertetése után Petróczy ezredes elnök felkérésére Pados Jenő ny. ezredes, a Nemzeti Munkavédelmi Hivatal egyik vezetője tartotta meg előadását a gázvédelemről. Az előadó népszerű előadásában rámutatott, hogy a kémiai laboratóriumok világszerte szinte lázas buzgalommal dolgoznak a különböző harci gázok előállításán és termelésén. A legkülönbözőbb gázokról van szó s az ezekkel szemben való védekezés szempontjából egyetlen állam, egyetlen nemzet, egyetlen ország sem lehet közömbös. Olyan gázfajta is létezik ma már, amelynek a hatása 10—14 nap múlva is megmarad. Ezt a mérgező gázt úgyszólván „lepermetezik” a repülőgépről és a gáz részecskéi nagy területeken ellepik az épületeket, fákat, bokrokat. A részecskék olyan méreggel telítettek, hogy ha valaki akár két hét múlva is megérinti az így megfertőzött helyet, egész életére gyógyíthatatlan, súlyos sebeket szerez magának, esetleg bele is hal. Az előadó megemlékezett azután a különböző robbantó és gyújtó gázbombák hatásáról is. Százkilogrammos bombákkal meletes házakat, ezer kilogramm súlynak megfelelő gáz-bombátörítani. A robbanó bombák nagyrésze önmagát táplálja vízzel. A gáztámadások borzalmasságát legjobban jellemzi, hogy néhány óra alatt a kis Magyarország fővárosát, vidéki göcponjtjait, vasútvonalait, fontosabb ipartelegeit egyetlen, gáz-bombákkal kellőképpen felszerelt repülőgépra is meglepheti. Repülőgépekkel — erre a célra — Európa államai eléggé el vannak látva. Franciaország 5300, Anglia 2000, Oroszország 1200, Olaszország 1000, az Unió 950, Lengyelország 850, Csehország 800, Jugoszlávia 320, Románia pedig 200 hadirepülőgéppel rendelkezik. Itt az idő — fejezte be előadását Pados ezredes — hogy Magyarországon is foglalkozunk ezzel a problémával. Dr. Schaller Sándor határozati javaslatot terjesztett elő, amely szerint az értekezlet résztvevői mondják ki a budapesti belvárosi Nemzeti Munkavédelmi Hivatal VIII. kerületi csoportja gázvédelmi ligájának megalakulását.

A hibás beszéd gyógyítása. A *Beszédhibák Javítására Szolgáló Allumi Tanfolyam* (Festetich-u. 3.) a hibásan beszélő

egyének, — gyermekek és felnőttek — részére tanfolyamot nyitott. Levélbeli érdeklődésre válaszbélyeg csatolása mellett írásban is tájékoztat a vezetőség.

Házasságot kötöttek: A m. kir. szombathelyi III. kerületben *Somogyi Sándor* örmester *Kozma Mária* özvegyvel Vönöck (Vas m.) községben. A m. kir. miskolci VII. kerületben *Köröskényi Bálint* törzsörmeister *Virágh Zsófi*val Nagyhalász községben.

Bándi Dénes ny. csendőrtiszthelyettes keresi *Bagoly Sámuel* volt brassói kerületbeli alörmestert.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, tehát azokat beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnomatni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a beküldő megcímezett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérjük a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kéziratot nem olvasunk el. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levélre nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levélet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. Jeligéül legcélszerűbb egy kisebb helység nevét, vagy többjegyű számot választani. Ha jelige nincs megjelölve, a kérdező nevének kezdőbetűi és állomáshelye

alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr” lelkizikon” rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei, az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, mástól nem. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 14.) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Klastrompince. 1. Ha a Szut. 19. pontjában foglalt feltételeknek megfelel, kérheti a felvételt a csendőrséghez az illető abban az esetben is, ha katonai szolgálatot nem teljesített. Most azonban a csendőrséghez egyáltalában nincs felvétel s hogy mikor lesz, ezt sem lehet tudni. Jelentkezzék az illetékes csendőr őrsparancsnokságnál, ahol részletes felvilágosítást kap, a jelentkezését előjegyzik és szolgálati úton a kerületi parancsnoksághoz felterjesztik, ahol a legközelebbi felvétel során döntenek a kérelem ügyében. 2. Aki a honvédségnél teljesít szolgálatot s a csendőrséghez óhajtaná belépni, adja elő a kérelmét kihallgatáson, a kérelem szolgálati úton jut el a döntésre hivatott fórumokhoz. Az sehol sincsen szabályozva, hogy mennyi katonai szolgálat után lehet a csendőrséghez átlépni, ezt mindig egyénenként bírálják el. Természetes azonban, hogy az illetőnek teljesen kiképzett katonának kell lennie. Az okmányokra vonatkozólag a Szut. 19. pontjában foglaltak az irányadók.

Nap. Kimehet, hogyne mehetne ki! Nyilván azt akarja az őrsparancsnoka önnel megértetni, hogy ezzel is sokat meg lehet takarítani s ebben neki teljesen igaza van, amellel tisztább is az önbortválkozás. A szó katonai értelmében megtiltani azt, hogy borbélynál borotválkozzék, természetesen nem lehet.

Buda vára. Nem találjuk, a hírek között szóvátettük.

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfuvós hangszer. **Harmonikákat** csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczy-tárogató sajtó** találmány. **Óvakodjunk az itteni álgyárosok által felajánlott külföldön készült utazatokról.** Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. **Arjegyzéket ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az egyedüli hangszergyár az országban. Több gyár nincs.

A m. kir. csendőrség tagjai legolcsóbban

vásárolnak posztót, fehérneműt és textilárut

FEKETE JÓZSEF

á r u h á z á b a n

Budapest, VI. ker., Király-utca 84. sz.

Kedvező fizetési feltétel.

Kérjen költségmentes vételkényszer nélküli próbacsomagot!!

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai nyolchavi részletfizetésre készpénzáron a következő cikkek kaphatják:

női-, férfi-, valamint a Honv. Miniszterium által rendszersített egyenruha szöveteket, bélésárukat, vásznat, szifont, zefireket, és egyéb vászonárukat, női s férfi-felherneműeket készen és rendelésre, törülközőket, selymeket, valamint diszpárnákat a arszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, keztűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függöny és függönykermeket uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókermeket,

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest VIII., Üllői-út 14. szám Tel. J. 312-97. és J. 392-85.

Az egyes vásárlások utáni első részlet a vásárlást követendő hó 1-ével kezdődnek. - Vásárláskor azonnal nem fizetendő semmi!

Hold. A napirend szerint vasárnap délután nincs foglalkozás. Ez előírás, amit be kell tartani, hacsak valami fontos szolgálati ok az ellenkezőjét nem indokolja. Az természetes, hogy a napirendben elvileg biztosított szabadidőt és pihenést ok nélkül elvonni nem szabad, de nem vagyunk barátai annak a kőműveslegény-tempónak sem, hogy a déli harangszó felhangzásakor a munkára emelt malteroskanálnak meg kell állania a levegőben.

Csillag. A Szut. 148. pontja nem írja elő, de jól teszi, ha beszerzi, a maga holmiját kíméli vele.

Gödöllő. 1. Illetékes. 2. A bátyja vitéségi érmeit nem viselheti. Emlékbe tegye el.

N. S. csendőr. Nekünk mindent megírhat teljes névalírással is. Másként nem adunk választ.

Zengő. Ezt a nevet nem kérheti. A kérvényt a belügyminiszter úrhoz kell felterjeszteni szolgálati úton. Csatlolni kell az állampolgárságát igazoló okmányt és a születési anyakönyvi kivonatát. A kérvényre 80 filléres okmánybélyeget kell ragasztani.

5858. **Eltávozási engedély** nélkül az örs állomáshelyét nem hagyhatja el. Állomáshelynek pedig azt a községet kell tekinteni, ahol az örsraktanya van, így az örskörlet többi községeibe is csak eltávozási engedéllyel távozhatnak el.

Orgona. Ha minden oly simán ment, amint leírja, akkor a csendőrség tekintélyének semmit sem ártott. Valószínűnek tartjuk, hogy a záróra körül van a baj s ha igen, akkor be kell látnia, hogy hibázott: a hatósági rendelkezéseket elsősorban a csendőrnek kell tiszteletben tartania.

U. J. D. Ezeket a képeket már nem lehet beszerezni.

Magyaróvár. A nőtlen csendőr kórházi ápolási díj fejében a csendőrségi pótdíjat és az ételmezei pénzátalányt fizeti, a zsoldját teljes összegben megkapja, a közzgazdálkodásba tehát semmit sem kell befizetni. Hogyan érti azt, hogy: „onnan kiadásolva ne legyen?”

Remény a gyógyuláshoz. Kórházápolási díj fejében nőstök egyszeres ételmezei adagváltást fizetnek, a nőtlenek pedig a csendőrségi pótdíjat és az ételmezei pénzátalányt fizetik be. Ha ez az összeg nem elegendő, a többi a javadalmazás fedezi, magát a zsoldot a csendőr teljes összegben megkapja.

Kárpátok. A Szut. 386. pontjának 6. bekezdésére vonatkozó kérdését illetőleg olvassa el a Cs. L. 1929. évfolyamában a 193. lexikon-kérdésre adott választ. (32. sz.)

P. Heves. A nem meghatározott időtartamra nyugállományba helyezettek engedély nélkül nősülhetnek. Családi pótlék folyósítását kérhetik, de a feleségük özvegyiség esetén nyugdíjat nem kap. Erre csak akkor van lehetőség, ha a férj újból, és pedig legalább három éven át, tényleges szolgálatot teljesít, vagy ha még a tényleges szolgálat idejében született törvénytelen gyermek anyjával lép nyugállományban házasságra és a gyermeket ezzel a házasságkötéssel törvénytessé teszik.

B. M. Útmesteri állással kapcsolatos pályázatok a Budapesti Közlönyben jelennek meg, de közli azokat a Csendőrségi Közlöny is. Az előbb említett hivatalos lapot a község házában kísérheti figyelemmel. Útmesteri tanfolyam különben a közeljövőben nem lesz.

Nagyborzós. Semmiféle címetek sem kell a nevek elé írni, honnan veszi és főleg: miért kérdi ezt? Homályos célzatú levelekre nehéz választ adni s így elsősorban az érdeklődőnek van belőle haszna, ha kereken és nyíltan teszi fel a kérdéseket.

E. Gy. ny. tiszthelyettes, Debrecen. A csendőrségre nem terjed ki a katonai nyugdíjtörvény hatálya: a szóban forgó esetben sem tarthat igényt az özvegy nyugdíjra.

Jó tanács. 1. Gyermektartás céljaira a végkielégítés egyharmada levonható. 2. A gyermek keresetképes koráig tartását kell fizetni. Ha tehát a gyermek ezt az életkort még el nem érte, akkor is levonható ezen a címen az illetékeinek egyharmada, ha a gyermek akkor született is, amikor ön még nem volt csendőr. A cél az, hogy a gyermek felnevelése biztosítva legyen s az említett életkorig az apának ezek a kötelezettségei fennállanak.

Fogkezelés. A csendőrségnél ezen a címen a kincstár nem térít meg semmit. Igénybe lehet venni a vegyesdandárparancsnokságok székhelyein működő fogászati ambulatóriumokat, de ez persze csak azoknak előny, akik ezeken az állomáshelyeken teljesítenek szolgálatot.

Megérdemeljük. Az utazási költségek megtérítését és vénylési pótdíjat kaptak.

Vitatkozók. Olvassa el a mai számunkban „Remény a gyógyuláshoz” jellegűre küldött üzenetünket. Csak a szolgálatban történt sérülés esetében teljesen díjtalan a kórházi ápolás.

Légügy. Rosszul tenné, ha elengedné őket. Részletesebben nem írhatunk a kérdéstről, örsparancsnoka azonban pontos utasításokkal rendelkezik.

Hegedű
armonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Gitara

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít. Árjegyzéket ingyen küld.

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyár
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés-kedvezmény

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDVAR SZÁLLÍTÓ

ALAPITVA: 1895
KOLOZSVÁR

BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN KLOTILD PALOTA

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.
(A közp. pályaudvar érkezési oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15:20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17. — „
Khaki kamgarn, szintartó, tisztá gyapju — — — — — 18:50 „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22:50 —25.— „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelle.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek
6-12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzáron, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városháza épületében).
Fiók: VI., Andrásy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)
Kérje legujabb nagy képes árjegyzékünket.

M. K. törzsörmester, Kállósején. Nagyon régi hivatalos kiadvány volt, ma már sehol sem lehet megkapni.

V. A. 1. Nem kapna özvegyi nyugdíjat. 2. Ha meghatározott időre helyezték nyugállományba, akkor igen. 3. A belügyminiszter úrtól kell kérni, indokolt esetben három évre megengedik, de ezt a három évet meg lehet hosszabbítani.

Új Nemzedék. Elsőnek jó, közöljük. Nem alap nélkül biztatjuk: tessék folytatni. Könnyedségre törekedjék tartalomban és stílusban. A rendfokozatváltozást nem hagyhatjuk figyelmen kívül, mert senki nem ismerhetné az egyébként helyes intenciót s pongyolással vádolhatnának meg bennünket. Ami levelében a „kiszakadást” illeti, nem azonosítjuk magunkat teljesen ezzel a felfogással, ez azonban az irodalmi vonatkozásoktól független.

K. J. I., Sajókaza. Ügyes és szemfüles munka volt mind a kettő, de a magva egyiknek sem elég súlyos ahhoz, hogy közölhessük.

Rádió. 1. Csak gyalogtiszti kardot. 2. Csak a havonta rendszeresen kiutalt illetékekre vonatkozik az a rendelkezés, hogy a 10 filléren aluli töredéket a vértanuk emlékművére levonják. A vezénylési pótdíjra ez, a mi felfogásunk szerint, nem vonatkozik. 3. Vessző az a mintában is, legalább is annak felel meg. 4. Lekszikon-választ fog kapni.

V. M. T. ny tiszthelyettes, Dévaványa. A keresett cím: Budapest, I., Budafoki-út 15—17. sz. Lapunkra legrövidebb előfizetési idő: félév.

R. K. A Gyalogsági Gyakorlati Szabályzat 2. Füzet 62. pontja értelmében a vállazott puskát előbb súlyba kell venni. A 63. pont szerint pedig a szurony feltűzése után a puskát abba a helyzetbe kell venni, amelyben a vezényszó előtt volt. Ebben az esetben a puska vállazva volt a vezényszó előtt s így a szurony feltűzése után egyenesen vállra kell azt visszavenni, anélkül, hogy közben súlyba kerülne. A súlybavétel csak a puska vállról való levétele alkalmával indokolt, mert másként a gyakorlat egyöntetűségét alig lehetne elérni s amellet a puska tusát súlybavétel nélkül földhöz verné a honvéd (csendőr). Ezek a szempontok azonban a puska vállravezételénél nem foroghatnak fenn s így a közbeeső súlybavételre szükség nincsen.

Művészet—iparművészet. A művészeteknek sem a katonai fegyelmi, sem a tisztai etikai szabályok egyáltalában nem ellenzői és nem korlátozói. Közismert elv ez, mégis előre kell bocsátanunk, hogy a továbbiakban is ezen az alapon maradjunk meg. Továbbmenvő: az is természetes, hogy a tiszt azokat a művészi termékeit, amelyeket az egyéni szükségletén túl állít elő, értékesítheti. Ez természetesen adás-vételi ügylettel jár, de ilyen ügylettől általában a tisztet sem lehet eltiltani. Elvégre egy elismert művészi tehetség éppen úgy tekinthető vagyonnak, amit gyümölcsöztetni szabad tisztnek is, mint egy földbirtok, de a kettő felhasználásában mégis különbség van. A földbirtokot a tiszt is korlátlanul gyümölcsöz-tetheti, mert a földbirtokkal való korlátlan (a törvények keretében való) jövedelemszerzés társadalmi megítélése a tiszt etikát egyáltalában nem érinti, művészeti termékek iparszerű vagy kereskedő-jellegű előállítására és értékesítésére azonban ugyanezt állítani nem lehet. Vagyis: határt kell tartani s ezt a határt az érdekelt tisztnek kell érzékelnie és tisztelőben tartania. Így pl. az üzletszerű portréfestést nem tartjuk a tiszt társadalmi állásához illőnek, az sem volna rendjén való dolog, ha egy tiszt pl. a lakásán vagy másutt iparművészeti szalon tartana fenn. Ha azonban vagy másutt iparművészettel foglalkozó cég időnként — tehát nem szerződéses, állandó üzleti viszony keretében — a tiszt művészi termékeit átveszi és értékesíti, szerintünk ez a tiszt etikába nem ütközik. Szóval: az általános fogalmak szerint értett iparszerűség és kereskedelmi jelleg keretein kívül a tiszt művészi termékeit értékesítheti. A fentiekben tehát távolról sem a művészet korlátozásáról, nem is a művészeti termékek értékesítésének elvéről, hanem az értékesítés kereteiről és formáiról van szó, amit pontosabban körülírni és szabályozni nem lehet: érzék dolga.

Remény. Beadhatja nyugodtan a kérvényét, az üzenet nem volt téves.

Sóskút. Illetékes helyen a vármegyei állásokat is azok közé az állások, hivatalok közé sorolják, amelyeket az állampénztár nem díjaz s így az igényjogosultság életkorhatárideje 37 év.

R. B., Vasértelep. Szolgálati úton a belügyminiszter úrhoz (VI. c. oszt.) kell felterjeszteni a kérelmet. Elvégre van rá lehetőség, hogy az engedélyt megkapja.

MIELŐTT CSILLÁR

szükségletét beszerzi tekintse meg az

ELEKTRA Csillárgyár VII., Dob-u. 42. kiállítását.
TELEFONSZÁM: J. 426—77.

Kérjen árjegyzéket! — A csendőrség tagjainak az árjegyzék árából 5%o enedmény

Újrendszerű bútorhitel!

100 P után 5 P-ös havi törlesztésre vásárolhat előleg nélkül és egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK bútóruházában VII., Wesselényi-u. 18. (Kazinczy-utca sarok)

Csendőrség tagjainak külön törlesztéssel kedvezmény!

Csendőrségi
szállító!!

CIPŐ,

harisnya, ernyő és
bördíszmúárú vásárolható

készpénzáron, hat havi lefizetésre.

—o—

Postán is rendelhet!

NORMA cipőkereskedelmi r.-t. BUDAPEST V., Erzsébet-tér 13.

Telefonszám: Automata 800—25.

Kérjen árjegyzéket!

6—8—10 havi folyószámlahitelre

szelvonok, szalngarnitúrák matracok, paplanok,
szőnyegek, sodronyok vasbutorok elsőrendű kivitelben
Budapest, Ráday-utca 38. szám, kárpitos mesternél

Optima

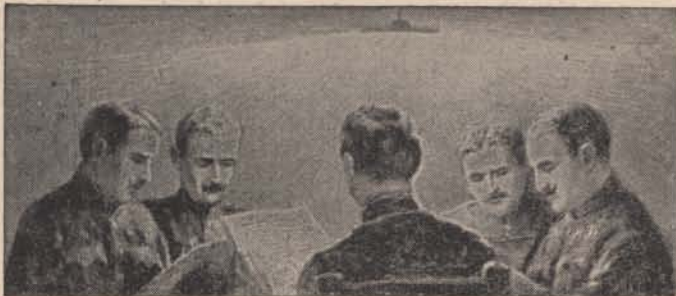

ÓRÁK arany- és ezüstárak megbízható szállítója

PETŐ EMIL Budapest,
V. kerület, Falk Miksa utca 12.

Véglegesített csendőröknek előnyös részlet-
fizetési könnyítések.

Az „Optima” svájci órágyár magyarországi egyedárúsítója.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

(28)

ÍRTA: BARÉNYI FERENC.

Esteledett. A bíró lámpát hozatott. Attól kezdve Gál Imre felhagyott a ládákkal való babrálással és mind gyakrabban nézett a mind jobban sötétedő ablak felé. A bíró le akarta húzni a kis vászonnfüggönyt, de Gál Imre nem engedte: — Hagyja csak még bíró uram, majd később.

Amikor egészen besötétedett, úgyhogy Gál Imre az ablakon kinézve már nem látta a tulsó házsört, akkor egyszerre mehetnékje támadt: — Készülj, megyünk! — szólt Orbán örsvezetőnek; aztán a bíróhoz fordult: — Bíró úr kérem, van még egy kis végezni valónk, lesz szíves addig ezekre ügyelni, mutatott rá a ládákra, amelyekben a lányomokat megrögzítette, hogy ne nyuljon hozzá senki.

— Mehetnek nyugodtan örmester úr — szólt a bíró mosolyogva —, vigyázzok majd, hogy ne bántsa senki. Nem megyek el innen, amíg vissza nem térnek.

Amint kiléptek a sötétbe, Gál Imre halkán mondotta Orbán örsvezetőnek: — Nem az utcán megyünk, erre hátul, a kertek felé.

— Hová megyünk? — kérdezte Orbán örsvezető csendesen.
— Lesállásra — súgta Gál Imre — az özvegy kertjébe.

Ebből Orbán örsvezető eleget értett; hangtalanul lépegett Gál Imre mellett. Nemsokára a Szili-porta elé értek. Szerecsényükre kutya nem volt és így sikerült egész észrevétel nélkül a kertben, a bokrok között meghúzódni. A tiszta szoba ablakán gyér világosság szűrődött ki. Aztán lassan megindult a világosság és az imbolygó lámpafény végigcsillant az ablakosoron, míg a konyhában aztán megállapodott. Valaki lámpával járta végig a lakást. Később lassan kinyílt a konyhaajtó. Gál Inréék jobban behúzódtak a bokrok közé. A kivilágított ajtónyílásban megjelent egy feketeruhás öregasszony, akit az özvegy kísért ki.

Hát ha nem akarod Eszti — mondotta a távozó asszony — ahogy neked jobb... Szívesen virrasztottam volna veled...

— Köszönöm Bori néni, nem szükséges — felelte az özvegy —, nincs is itt a halottam.

— Mariék is szívesen jönnének virrasztani...

— Jaj, szóljon be nekik Bori néni, — kérte az özvegy olyan hangon, melyben Gál Imre rejtett idegességet velt felfedezni. — Mondja, hogy ne jöjjenek. Nem kell nekem máma senki, nagyon fáj a fejem, inkább lefekszem...

— Feküdj le szívem, az a legjobb. Reggelre kialszod. Jó éjszakát — köszönt el az öreg asszony és a sötétben botorkálva dőcögött ki a kis kerti kapun.

Ezalatt a konyhaajtó kilincsbe fordult. Gál Imre figyelmét nem kerülte el, hogy az özvegy betette a konyhaajtót, de nem csukta be kulccsal.

Lassan megeredt az eső. Nesztelenül felgyűrtek a köpenygalért és nyugodtan álltak tovább a szakadó esőben. — Megazik a holttest — gondolta bosszusan Gál Imre, de csak lesz annyi eszük, hogy betakarják valami ponyvával. A molnárnál biztosan akadt valami ponyvaféle. Különben, ha a lesállás meghozza az eredményt, amire számít, nem is fontos...

Telt-múlt az idő, de a lámpafény nem mozdult el a konyhából. Tehát az özvegy nem feküdt le, ahogy az ismeretlen Bori néninek mondotta, hanem a konyhában várt... Várt valakit.

Az eső elvette a falubeli kutyák ugatási kedvét, mintha valamennyit egyszerre elhallgattatták volna, úgy szűnt meg az esteli kutyaugatás. Éjjeli csend borult az álombaringó

Török A. és Társa Bankház Rt.

Budapest, IV., Szervita-tér 3. szám.

Legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet!

A m. kir. Osztálysorsjáték

I. osztályú nyereményhúzása már

F. ÉVI OKTÓBER 17. ÉS 20-ÁN LESZ!

Elérhető legnagyobb eredmény:

500.000 P

Hivatalosan megállapított botótek:

EGÉSZ SORSJEGY 24 PENGŐ,

FÉL 12 PENGŐ, NEGYED 6 PENGŐ

Az eredeti sorsjegyek rendelése leggyorsabban postautalványon történhetik.

LEGSZEBB

Alapított 1854.

PAP LAN

LEGJOBB

PAP LAN

LEGOLCSÓBB

PAP LAN

Kárpitosárú, vas- és rézbútorgyár

Szőnyeg, pokróc, függöny ágy- és asztalterítők,
gyermekkocsik, nyugszékek
minden kivitelben kaphatók

GICHNER JÁNOS

Budapest, VII., Erzsébet körút 20 szám.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

falura. Csend lett, csak a csorgó eső egyhangú csorgása hallatszott. Gál Imre egyszerre felneszelt. Jó füle már messziről meghallotta a lassan közeledő léptek nesztét. Valaki, aki nesztelenül akart járni, az óvatosságtól szinte görcsbemeredt lábakkal közeledett. Sárbasüppedt lábát lassan emelgette. Úgy látszik nyugtalanította lépéseinek hangos cuppanása. A sötétben lassan kibontakoztak egy vállas, zömök férfi sejtelenes körvonalai. Hangtalanul akasztotta ki a kerti kerítés kis lécajtáját és óvatosan lopózkodott be a kertbe. Amint a bokrok tövébe ért, váratlanul két vaskar hirtelen lefogta és egy kemény ököl ellenállhatatlan betömte a száját, hogy ne kiabálhasson. Még szinte rá sem eszmélt a meglepő rajtaütésre és máris bilincsben volt a keze.

A megláncolt ember még rugkapálódzott volna, ha lehetett volna, de nem lehetett; tehetetlenül kellett túrnia, hogy elhurcolják. Azt sem tudta, hová is azt sem, hogy kik vonzólják. Csak a községházán tudta meg, hogy csendőrkézen van, amikor a lámpa világánál meglátta, hogy akik elfogták, csendőrök.

— Már nem tudtam mire vélni, hogy az őrmester úrék ilyen soká elmaradtak — szolt a bíró és meglepődve nézett a fogolyra. — Most már értem, madarásztak. Hurokra került a jó madár. Hol fogták?

Gál Imre nem felelt a bíró kérdésére, hanem, mert eszébe jutott, hogy a holttestet odakint hiába veri az eső, azott köpenyét levette, halkán rendelkezett, hogy adjon két embert Orbán őrsvezető mellé, hogy a holttestet hozzák be a község-háza tornácára: — Úgyis itt lesz a boncolás. Most már úgy sem fontos, különben úgyis lerajzoltam a helyzetet — jegyezte meg végül. Aztán rögtön hozzáfogott a motozáshoz. Egy útlevel és pár dolláros bankjegy került elő a belső zsebekből, aztán egy nyűtt dohányzacskó társaságában az elmaradhatatlan makrapipa gyújtószerszámmal; aztán egy árva bugylibicska meg valami kis aprópénz. Egyéb semmi...

A bíró közben mind a foglyot nézte, hogy vajjon ki lehet. Ismeretlen szélesvállú, zömök ember volt, sárga sörtés bajussal, mely az esőtől csapzottan lógott a szájába. Nem paraszti ruhában volt. Gumiesőköpeny volt rajta, fején széles-ernyőjű kockás sapka, a lábán sárga bakancs zöld lábszárvédővel; sötétkék kabát és szürke térdnadrág. — Miféle szerzet lehet? — találgatta a bíró. Nem úriember, azt rögtön észrevette, inkább iparos vagy valami jobbfejta munkás. Komoly ember letére alig állta meg a bíró nevetés nélkül, amikor azt látta, hogy Gál Imre egyszer csak felhajtja hátul a fogoly esőköpenyét, a kék kabátját, meg a bőrmellényét s aztán végigmustrálja a nadrágja gombjait...

— Mitől jó ez vajjon? — kérdezte a bíró magában mosolygva. Pedig később nem mosolygott már rajta, hanem csodálattal nézett Gál Imrere, amikor megtudta, hogy a fogoly nadrágján mind szakasztott olyan gomb van, mint amilyet Gál Imre talált a Szili Gáspár ágya előtt. Ezen is ugyanaz a felírás, mint amazokon, valamennyin teljesen egyforma: „Brown Pittsburg”... És a jobb csipőről hiányzott a gomb.

Gál Imre ránézett a fogoly bajuszára s összehasonlította a farcájában őrzött kunkori sárga hajszállal. Ez is éppen olyan sörtés volt, mint a bajusz. Innen került a halott körme alá. Aztán felemelte a fogoly megláncolt kezeit: a jobbkez mutatóujja hiányzott.

A gép szedte le, három esztendeje már — szólt meg a fogoly, amikor látta, hogy Gál Imre a jobbkezén a mutatóujja helyét nézi. Gál Imre úgy biccentett rá a fejével, mint aki mindent tud. Szinte, mintha azt mondta volna az ismeretlennek: — Jól van jó, ismerlek én már kívül-belül. Elégedetten mosolygott és egy székelt a fogoly elé: — No, üljön le maga messziről jött ember.

A fogoly fáradtan ereszkedett a székbe; Gál Imre leült vele szemben és az asztalra készítette írószereit. A bírónak kezdett a tarkója melegezni a nagy érdeklődéstől, mert eszébe jutott, hogy amikor Gál Imre a Szili Gáspár nyakának a baloldalán a négy újnyomot mutatta, akkor azt mondta, hogy aki Szili Gáspárt megfojtotta, annak a jobbkezéről hiányzik a mutatóujja.

A fogoly kíváncsian nézett körül, aztán aggodalmasan pillantott Gál Imrere, aki átható tekintettel parancsolt rá: — Most aztán mondjon el mindent lejelétől végig...

— Mit? — kérdezte a fogoly idegesen.

Gál Imre hümmögve vállat vont: — Sok mindent. Legelsőben azt, hogy mit kerestett ott, ahol elfogtuk?

A fogoly levette tekintetét: Gál Imre szeméről és átnézett a bíróra. Idegességéből tette, bár az is lehetséges, hogy a bíróra tekintve fontolgatta, hogy mit mondjon meg és mit nem. Egyelőre tanácsosabbnak tartotta a hallgatást. Nem szolt semmit, de nem mert Gál Imrere nézni.

— De azt tudja, hogy kinek a kertjében járt?

— Nem! — felelte kurtán a fogoly és dacosan szorította össze a száját.

Gál Imre felhúzta a szemöldökét: — Nem? — Aztán oldalt hajtotta a fejét és olyan elutasításféle mozdulatot tett, amelyben benne volt a megállapítás, hogy ezzel a módszerrel nem megy semmire. Akkor próbált mást. Fellapozta az útlevelet. — Mi a neve? — kérdezte.

— Hejő Péter.

Gál Imre helyeselve bólintott és aztán rendre gyors egymásutánban kérdezte Hejő Péter személyi adatait. A fogoly pontosan válaszolt és Gál Imre minden felelet után rögtön adta az újabb kérdést. Egyszer aztán, amikor Hejő Péter a családi állapotára vonatkozó kérdésre azt felelte, hogy nőtlen, hirtelen rávágott: — Ugy-e, most akar megházasodni?

Hejő Péter idegesen fészkelődött a székén, de nem felelt. Gál Imre, mintha ügyet sem vetne rá, kiegészítette a kérdést: — Azért ölte meg Szili Gáspárt, úgy-e?

Hejő Péter indulatosan felugrott: — Nem is ismerem. Sose láttam...

— Üljön csak vissza nyugodtan, — szolt rá Gál Imre higgadtan, — nem kell rögtön felfortyanni. Nincs is ok a fel-

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

ÉRTESÍTÉS!

Szíves tudomására hozzuk, hogy

árjegyzékünket

férfi és gyermek átmeneti és télikabátokban, szövet-, selyem-, vászon- és divatárkában, stb., Kedvező fizetési feltételek!

Jutányos árak!

1930/31. évi őszi-téli nagy képes tájékoztató

szétküldöttük. Amennyiben bármely oknál fogva nem kapta volna kézhez, kérje egy levelezőlapon, vagy telefonon, hogy pótlólag megküldhessük. Rendkívül dús választékunk van: Kész női, stb. Kedvező fizetési feltételek!

Figyelmes kiszolgálás!

Vidékre postal szétküldés!

BUTOR HITELRE

Megcsodálják lakását, ha berendezését a 32 évóta fennálló butor-áruházam szállítja. Óriási választék háló-, ebédlő- és úriszobákból. Nagyon kedvező fizetési feltételek. SÁNDOR IGNÁC butoráruháza, Budapest, VI., Dessewffy ucca 18-20. (Saját házában.)

BUTORT ÖN most olcsó

áron vásárolhat üzlet-áthelyezés miatt, csokely havi részletre

TOMORY és TSA butoráruházában, IV. Veres Pálné-u. 7.

(Apponyi térenl). — A csendőrség tagjainak kivételes kedvezmény.

SZÖNYEG

valódi perzsa, nemesített magyar perzsák, torontáli, argaman, Bukle és minden egyéb fajta szőnyegárú, mokett takarók és minden egyéb lakberendezési cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása

SCHILLINGER BÉLA BUDAPEST VI., TERÉZ KÖRUT 15.

A Csendőrség tagjainak árkedvezmény. A 101. számú árjegyzék ingyen és bérmentve. — A Csendőrség állandó szállítója. — Alapítva 1906.

indulásra, mert hát az ember vagy ismert valakit, vagy nem. Ha sose látta, akkor persze, hogy nem ismerte. Ezért még nem kell felizgulni. No nem?

Hejő Péter bölintott a fejével, mintha belátná, hogy igaz van Gál Imrének. Aztán engedelmesen visszaült a székre. De egyszerre riadtan kapta fel a fejét, amint a füléhez jutott az újabb kérdés: — De a feleségét ismerte? — Réveteget nézett körül, aztán lehajtotta a fejét és lesütött szemét nem merve felvetni.

Gál Imre azonban nem hagyott békét, folytatta a kérdést: . . . a feleségét, a Barkács Esztert?

Ez a név olyan hatással volt Hejő Péterre, mintha villamos ütés érte volna. Megrezent és összehúzta remegő térkeit. Üveges szemmel bámult maga elé. Épp akkor jött be Orbán örsvezető a két csendőrrel: — Örmester úrnak alázatosan jelentem, Szili Gáspár holttestét behoztuk. Idetettük a tornácra.

— Jó, — szolt Gál Imre Orbán örsvezetőnek, de Hejő Péterre nézett. Észrevette, hogyan vonaglott meg az arca, amikor hallotta, hogy a holttestet a község házára hozták. Hirtelen vállonfogta Hejő Pétert, hogy felhúzza a székről: — No jöjjön, most megnézheti Szili Gáspárt, ha még nem látta.

De Hejő Péter ólomsúlyal nehezedett a székre, két kézzel sem lehetett volna megemelni. Fakóra vált arccal, vonagló ajakkal tiltakozott: — Ne! Nem! Nem akarom látni! — jelentette ki végül határozottan. Mint a kővé szilárdult elhatározás, olyan mereven ült a széken.

— Kár — szolt Gál Imre, — kár, hogy nem akarja megnézni. Pedig meg akartam mutatni a halott nyakán a fojtogató ujjak nyomát. Persze csak kilenc ujjának a nyomát, mert valakinek a jobbkez mutatójája hiányzik . . .

Hejő Péter ösztönösen hamar a köpenye alá húzta a kezét. Aztán a fejét előre-hátra ingatva, eszelősen motyogta: — Hát nem vitte el a víz! . . . Nem vitte el a víz! . . .

— Nem, — mondotta Gál Imre, — nem vihette el a víz, mert nem volt víz a malomárokban. Akkor este engedte le a molnár . . .

— Pedig az Eszti . . . — szolta el magát Hejő Péter, de rögtön elhallgatott. Magábaesetten dült előre a széken és gondolataiba mélyedt. Gál Imre nem szolt hozzá, hagyta, hadd jöjjön tisztába magával. Egy idő múlva meg is szoltal magától: — Örmester úr kérem, az Esztinek nincsen baja?

— Nincs.

— Hol van?

— Otthon.

Hejő Péter ismét lehajtotta a fejét és kissé elgondolkodott. Aztán kiegyenesedett és határozottan mondotta: — Ne is legyen baja Esztinek, ő nem tehet róla. Nem akarta . . . Rövid szünet múlva síróra vált hangon folytatta: — Én sem akartam. Úgy jött ez magától . . . Tudja a jó Isten, miért csinálta ezt velünk, mi nem tehetünk róla . . .

Pár pillanatig keseregve hallgatott, aztán megerősödött hangon vallani kezdett: — Elmondok én az örmester úrnak mindent, úgy, ahogy volt, elejétől-végig . . . Csak Eszti ne bántsák!

A szinte rimánkódó kérésre Gál Imre egy biztató tekintettel felelt, mely Hejő Pétert megnyugtatta. — Hát az elején kezdem, örmester úr. Esztivel régóta szeretjük egymást, lehet már öt esztendeje. Én akkor cséplőgépész voltam, Eszti cseléd volt a polgári tanyán. Ott ismerkedtünk meg egy cséplőskor. Megszerettük egymást, meg is esküdtünk volna, de hát szegények voltunk . . . Megfogadtuk, hogy csak egymásé leszünk. Eszti fogadkozott, hogy vár reám akármeddig. Aztán én a cséplőgéppel tovább mentem egy másik tanyára, Eszti ottmaradt a polgári tanyán.

A cséplésen szerzett pénzen ősszel kivándoroltam Amerikába. Gondoltam, hogy a munkámmal egy-két év alatt vagyont szerzek és akkor feleségül veszem Eszti . . .

Keserveset sóhajtott. Mintha a multba nézne vissza el-fátyolosodott szeme: — Nagyon nehéz a kereset Amerikában. (Folytatjuk.)

Keresztretjévény.

Vízszintes sorok: 1. Rossz csendőrből sohasem lehet. 18/a. Az infláció idején sok dolgot adott a határszéli örsöknek. 19. Az örsíróasztalról nem hiányozhatik. 20. Ilyen csizmában nem lehet portyázni. 21. Erre az utcára néz a belügyminisztérium csendőrségi osztálya. 22. Ilyen folt is van. 23. Nóta mássalhangzói. 24. Vidéken a tyúkot így is hívják. 25. Belepi sokszor a csendőrt. 26. Ilyen szolgálati eb is van. 28. Az ezüst vegyjele. 29. Lovascsendőr is teszi. 31. Van csendőr, aki ezen jár. 33. Határozott ember jellemtulajdonsága. 35/a. Világnyelv. 36. Közönségesen bizony csak lekvárnak hívják. 38. Ilyen lövés is van. 40. Szerb tánc. 41. Ha a szakaszvezetőből örmester lesz. 46. Azonos mássalhangzók. 48. Sójátás. 49. Csendőrhöz nem mindig illik. 51. Katonai zenekarban a nagydobot húzza. 52. Pl. adót . . . 53. A biblia szerint sóbálvánnyá változott a felesége. 55. Azonos mássalhangzók. 56. Vidéki viselet. 57. Ilyen puskás is van. 58. Belső szerv. 59.

FINOM ÓRÁK között legolcsóbbak A BRAUSWETTER ÓRÁK!

BRAUSWETTER JÁNOS
SZEGEDEN
MAGYARORSZÁG LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRÁSÜZEME
Arjegyzék órákról és ékszeréről.

„CORVIN“ BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

közalkalmazottak bevásárlási forrása.

BUTOR Ó-utca 3.

RÉSZLETRE Minden csendőr kedvezményt kap!

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és térképek

kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben,
BUDAPEST, V. KERÜLET, DOROTTYA UCCA 2.

Togal

csillapítja és megszünteti

a fejfájást
izom és ízületi fájdalmakat.

Kérdezze meg orvosát! Minden gyógyszerárban kapható!

Magyar királyi

84.000 sorsjegy

Minden második

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

Osztálysorsjáték

42.000 nyeremény

sorsjegy nyer!

500.000

(egy félmillió pengő)

Jutalom és nyeremények:

1 jutalom . . 300.000 P || 1 nyeremény 50.000 P
1 nyeremény 200.000 P || 1 nyeremény 40.000 P
1 nyeremény 100.000 P || 2 nyeremény 30.000 P
stb., stb. pengő, összesen közel 8 millió pengő készpénz,
mely összeget készpénzben fizetik ki.

HUZÁS OKTÓBER HÓ 17-ÉN KEZDŐDIK!

Az I. osztályú sorsjegyek hivatalos ára:

Egész 24 P

Fél 12 P

Negyed 6 P

Nvolcad 3 P

Sorsjegyek az összes árusítóknál.

1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
18a						19						20						
21						22			23			24				25		
		26	27			28			29			30		31	32			
33	34					35		35a				36	37		38			
40						41	42	43			44		45		46		47	
48			49	50							51				52			
53		54		55							56				57			
				58						59				60			61	
62	63		64					65				66		67				
	68	69						70			71			72			73	
74							75	76					77				78	
79			80	81	82							83						
84				85					86	87			88				89	90
91			92							93			94					95
		96						97					98			99		

Azonos mássalhangzók, de a vízszintes egynek 2. és 10. betűje 1s. 60. Melegben a csendőr. 62. Téli sporteszköz. 64. Hírneves gyárunk Budapesten. 65. Dohányos ígéje. 66. Valaminek megvetni az alapját — rövidebben. 68. Rendszerint nő teszi. 70. Vetkőzőhely. 72. Rovar. 73. Így is, fordítva is igekötő. 74. A tanúnak ezt kell vallania. 75. Csúnya, ha a csendőr ilyen beszédű. 77. Régi mérték. 78. A függőleges három első fele. 79. Jótékony ige. 80. A rossz bor teszi az ember torkával. 83. Az oroszlánt őrzik ebben az állatkertben. 84. Faggyal jár. 85. Vidéken az egyik szomszédasszony a másikat. 88. „Soha” németül. 89. „Légy” (ige) németül. 91. Okozat testvére. 92. Pl. a torony. 93. Senki sem fizeti szívesen. 94. Azonos mássalhangzók. 95. Etelka becézce. 96. Földmíves hinti el. 97. Gyerek játszik vele. 98. Ellentétes kötőszó. 99. Sokszor leírja naponta a csendőr.

Függőleges sorok: 1. Lovascsendőrnek érteni kell ehhez is. 2. Az teszi, akinek fájdalma van. 3. Így nevezik a békaporontyot. 4. Tagadószócska. 5. Cigaretta neve. 7. Folyónk neve. 8. Ennyi van a nemesi koronán. 9. A legkisebb katonai egység. 10. Szent rövidítése. 11. Ilyen híd is van. 12. Letűnt filmszínésznő egyik neve. 13. Hangnem. 14. Régi harceszköz. 15. Édes az íze. 16. Rövidítés aláírások után. 17. Kaszárnyá-

ban szolgálatot teljesít. 18. Elsurran — másszóval. 27. Keresztretjévényfejtő tartja a kezében. 29. Vidéken azt mondják a 15. függőleges ízére. 30. Sokszor kell így nyomozni. 32. Még nem bűnözik, aki ezt teszi. 34. Olvasztanak vasat is benne. 35. Akit így ér a csendőr, bizony azt elítélik. 35/a. A nagy szeretet. 37. Muzsika. 39. Ilyen kúra is van. 42. Csendőr sokszor tapasztalhatja, hogy ennek a szólásmódnak igaza van. 43. Szelíd vad. 44. Belső testrészt. 45. Összetett mássalhangzó. 47. „Három” idegen nyelven nőnemen. 50. Bórbetegség. 54. A Balaton is az. 56. Sok lopott holmit árulnak itt. 57. Háború alatt is nagy tisztikéntetés volt. 59. Orroddal érzed. 61. Alkoholmérgezésből is származik. 63. Ez a gyermek a szülőknél. 64. Angol ital (hibásan). 65. Zongorán is játszzák, de éneklik is. 67. Volt magyar fürdőhely. 69. Ilyen hadnagy is van. 71. Nemzet és ige. 73. Kutya. 74. Ügyész teszi. 76. Virág. 77. Segédige egy alakja. 78. Festő használja. 81. Hírneves lóversenyter. 82. Költő így rövidíti a reggelt. 86. Űlsz rajta. 87. Házi állat. 90 = 95. Vízszintes. 92. Nem tegnap.

Határidő: 1930 október 20. Megfejtést csak a csendőrség legénységétől fogadjunk el. A helyes megfejtők között egy szép könyvet sorsolunk ki. Az eredményt a f. évi november 1-i számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 25. számunkban közölt térképpályázatunk megfejtése: 1. *Somogy*, 2. *Hunyad*, 3. *Liptó*, 4. *Sopron*, 5. *Bars*, 6. *Bihar*, 7. *Háromszék*, 8. *Sáros*, 9. *Tolna*, 10. *Beszterce-Naszód vármegye*, 11. *Győr-Moson-Pozsony közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegye*.

Örvendetes, hogy ezt a pályázatunkat különösen nagy érdeklődés kísérte. A beküldött pályamunkák kísérőleveleiből kicsendül az akarat és hit, hogy az elrabolt vármegyéket visszaszerezzük.

*

Helyesen fejtették meg: Kovács György th. (Szank), Horváth György th. (Gérce), Németh István I. th. (Zalacsány), V. Vargha th. (Dombóvár), Hillender József th. (Budapest), Kovács Balázs th. (Kemence), Nyisztor József th. (Budapest), Benkő Lőrinc th. (Hédervár), vitész Ambrus András th. (Kerkaszentmiklós), Putz György th. (Seregélyes), Hanics János th. (Biharkeresztes), Dinga János th. (Hegyeshalom), Molnár János th. (Zalaegerszeg), Rác József th. (Gödöllő), Faragó Sándor th. (Szentés), Mészáros István th. (Kapuvar), vitész Németh Pál th. (Magyargencs), Báka Lajos gth. (Budapest), Iván János gth. (Budapest), Szentmiklósy Imre gth. (Miskolc), Bíró István gth. (Budapest), Kocsis Géza törm. (Zalacsány), Menyhárt István törm. (Szombathely), Szücs István I. törm. (Szombathely), Szijjártó János törm. (Szeged), Bártfai András törm. (Gyöngyös), Kalmár Lajos törm. (Szombathely), Szombath László törm. (Győr), Kecán János törm. (Csenger), Nyers László törm. (Kaposvár), Rakó Sándor törm. (Budapest), Tóth törm. (Nyiregyháza), Kéri András törm. (Hajdusámson), Csenki Pál törm. (Berettyóújfalú), Tóth András törm. (Körösladány), Gaál Béla II. törm. (Nagykátán), Baranyai István törm. (Szeged), Fekete Miklós törm. (Kiskunhalas), Németh Károly törm. (Nagyigmánd), Salamon János törm. (Kiskunhalas), Hencz József örm. (Nagyigmánd), Gál Ferenc örm. (Szank), Urfi Pál örm. (Királd), Czeglédi Ignác örm. (Sátoraljaújfalú), Szabó János II. örm. (Füzfő), Pintér István örm. (Tata), Kiss Pál örm. (Nádasladány), Dékány Ferenc örm. (Lakytelek), Tóth János VII. örm. (Gesztely), Hamza Gábor örm. (Berettyóújfalú), Kovács János I. örm. (Zsadány), Gáspár Bálint örm. (Gölle), Kertész Mihály örm. (Somogyberzence), Zsilka József örm. (Katymár), Makra Mihály örm. (Zsadány), Illés Mihály örm. (Felsőseged), Halász János örm. (Budapest), Szabó Ferenc II. örm. (Komló), Fonyadt János örm. (Vép), Dzszamba Lukács örm. (Kiskunfélegyháza), Fejes József I. örm. (Szekszárd), Bartók Károly örm. (Érsekvadkert), Oláh Sándor örm. (Gödöllő), Szilágyi Sándor örm. (Tornyospálca), Zsínkó Sándor örm. (Hidas), Lévai Ádám örm. (Budapest), Horváth István II. örm. (Tomba), Izsó Ambrus örm. (Kiskörös), Szerdahelyi Elek örm. (Szirák), Hosszu János örm. (Jászszent-andrás), Mikina Ferenc örm. (Gyöngyös), Moldován József örm. (Nagyléta), Roma Gábor örm. (Aszód), Kun Jenő örm.

(Szombathely), Nagy József II. örm. (Budapest), Bécsi István örm. (Bonyhád), Balogh József III. örm. (Hegyeshalom), Marsi Mihály örm. (Mezőkövesd), Bázinger György örm. (Mágocs), Csépké György örm. (Demecser), Halász István örm. (Csanádpalota), Horváth Lajos V. örm. (Véménd), Pethő István örm. (Somlósólyos), Kiss Lajos I. örm. (Komló), Varga László örm. (Egerág), Sebestyén Péter örm. (Elek), Márkus Ferenc örm. (Devecser), Goman Ferenc örm. (Emőd), Bagoly István örm. (Somogyuszob), Czimmermann József örm. (Siklós), Apostol Lajos örm. (Sárospatak), Horváth József cs. (Nagyecenk), Szőke Sándor cs. (Nagyigmánd), Zrínyi József cs. (Balatonföldvár), Vincze Rezső cs. (Tata), Tausz Ferenc cs. (Devecser), Bognár Mihály cs. (Dévaványa), Gyüre Máttyás cs. (Lakytelek), Bánóczy János cs. (Szécsény), Gonda Pál cs. (Kunbaja), Simon Lajos cs. (Tiszavárkony), Belány János cs. (Tiszakürt), Kávai Péter cs. (Pitvaros), Kollár Albert cs. (Kápolna), Dani József cs. (Baglyasalja), Stokker József cs. (Mágocs), Szuhai Imre cs. (Edelény), Baráth István cs. (Balatonszárszó), Dobó József cs. (Gyöngyös), Csikesz István cs. (Budapest), Kerekes Aladár cs. (Gödöllő), Urfi János cs. (Szápár), Kalesó István cs. (Sükösd), Pongrácz János cs. (Hévízszentandrás), Pálffy István cs. (Szécsény), Boros László cs. (Vecsés), Horváth Ferdinánd cs. (Hegyeshalom), Tallódi József cs. (Nagyhortobágy), Láng Gusztáv cs. (Verpelét), Kálmánchelyi András cs. (Kenézlő), E. Tóth Ferenc cs. (Somoskőújfalu), Fejes József cs. (Zalacsány), Reider Máttyás cs. (Sóskut), Málánkovics Vendel cs. (Zselickisfalud), Sebestyén János cs. (Gyöngyös), Kiss Sándor cs. (Pocsaj), Linkecs János cs. (Cserhátsurány), Czöldi Gergely cs. (Sopronbánfalva), Tóth Miklós cs. (Sóstógyógyfürdő), Tornyai Gábor cs. (Gödöllő), Rózsa József cs. (Szeged), Mikos Imre cs. (Resznek), Kapoli Mihály cs. (Erdősokonya), Gróf János cs. (Lajosmizse), Milánkovics János cs. (Kerekegyháza), Herbák Imre cs. (Szatmárcseke), Jagasits Dezső cs. (Vál), Pályi Lajos cs. (Szirák), Timár Lajos cs. (Bogyiszló), Laczkó Sándor cs. (Biharugra), D. Kovács Benjámín cs. (Monostorfalva), Gál Ferenc cs. (Akasztó), Máttyus Antal cs. (Verpelét), Cseh Gábor cs. (Somoskőújfalu), Boros Jenő cs. (Sándorfalva), Bácskai László cs. (Vámosgyörk), Abai István cs. (Nyergesújfalu), Illés István cs. (Enying), Keresztes Ferenc prb. cs. (Szekszárd), Keresztes Lajos prb. cs. (Tata), Fritz Jenő prb. cs. (Nyiregyháza), Vatai György prb. cs. (Makó), Sass István prb. cs. (Salgótarján).

A kitűzött jutalmat (teljesen felszerelt gyalogtishti kartot) a szerkesztőségünkben megejtett sorsolás során Báka Lajos g. tiszthelyettes (Budapest) nyerte meg.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: György Aladár.

ÖN IS NYERNI AKAR,

de tőlünk még nincs sorsjegye a m. kir. Osztálysorsjáték f. h. ó 17-én kezdődő húzásaihoz. Rendejjen tehát azonnal, mert tudvalevő dolog, hogy:

senkisémmel mondhatja azt addig magáról hogy nincs szerencséje, míg ki nem próbálta azt főárusításunkban is.

Rendelés: Lev. lapon, telefonon, személyesen. Hivatalos árak: $\frac{1}{2}$ 24, $\frac{1}{2}$ 12, $\frac{1}{4}$ 6, $\frac{1}{8}$ 3 Pengő.

GLÓRIA KERESK. R.-T. Osztálysorsjegy főárusítás

Budapest, Andrassy-út 14. Telefon: Aut. 189-99. Első húzás már e hó 17-én.